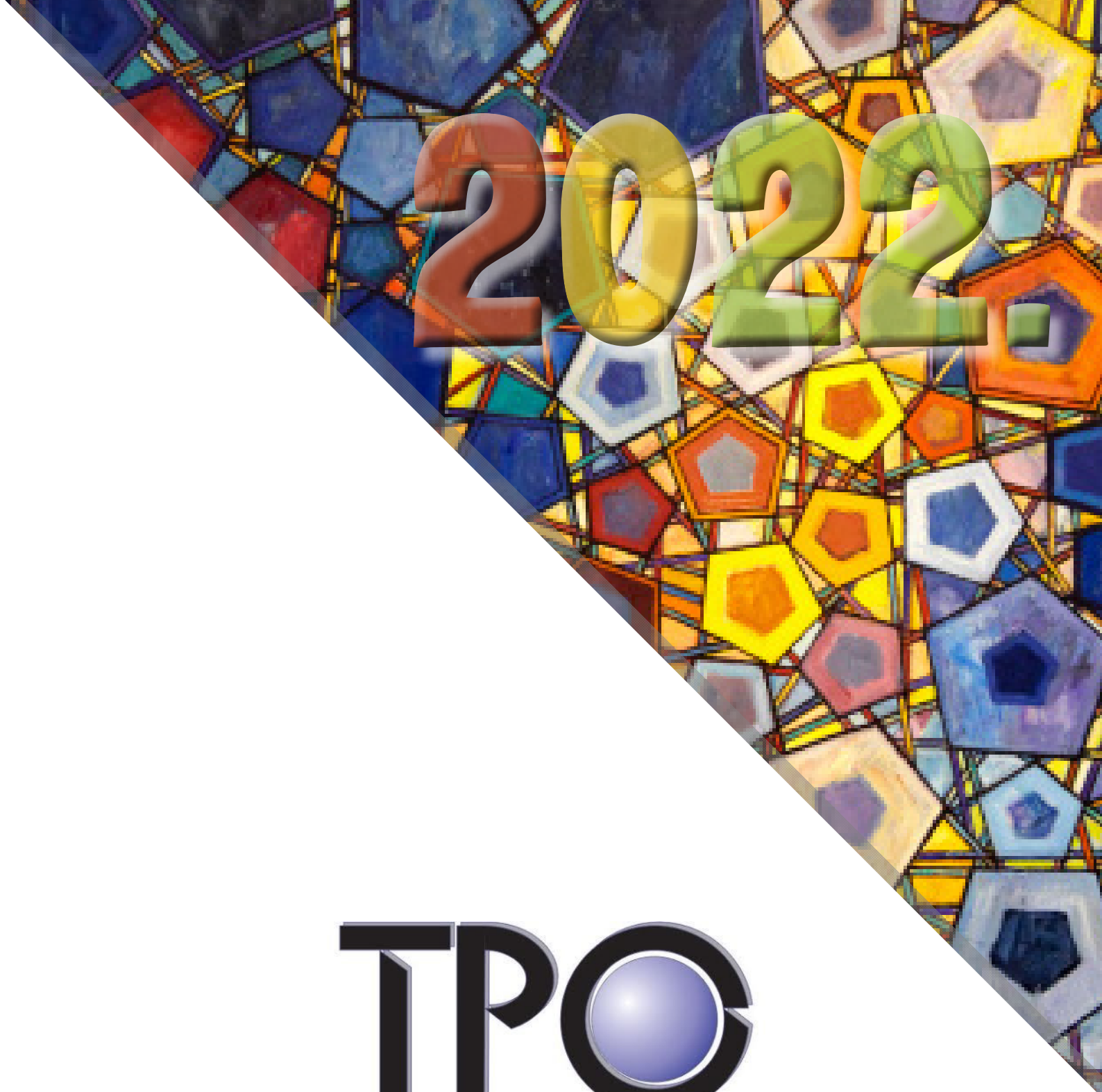

An abstract geometric pattern composed of various colored polygons (pentagons, hexagons, etc.) in shades of blue, yellow, orange, and red, arranged in a complex, overlapping manner. The pattern is visible in the top right corner of the page, partially obscured by the year text.

2022

TRANSKULTURNA PSIHOSOCIJALNA
OBRAZOVNA FONDACIJA - TPO

(Godišnji narativni izvještaj: januar - decembar, 2022.)

SADRŽAJ

Uvod	6
O NAMA	7
Gradovi i mjesta u kojima je TPO Fondacija realizovala aktivnosti	8
Ostvareni rezultati	9
Programi TPO Fondacije	10
Program 1: UNIGEM	10
Izveštaj o realizovanim aktivnostima projekta UNIGEM 2022	10
1. Univerzitet u Sarajevu (UNSA)	11
1.1. SVEČANO OTVARANJE UNIVERZITetskOG GENDER RESURSNOG CENTRA	11
1.2. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA „UPRKOS STRAHU I TIŠINI: UNIVERZITETI PROTIV NASILJA”	12
1.3. EDUKACIJA NENASTAVNOG OSOBLJA UNIVERZITETA U SARAJEVU O RODNO OSVIJEŠTENIM POLITIKAMA	12
1.4. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNSA	13
1.5. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022.	13
1.6. PROFESORI UNSA PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA	16
2. Univerzitet u Banjoj Luci (UNIBL)	17
2.1. KONFERENCIJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA UNIVERZITETU U BANJOJ LUCI	17
2.2. RADIONICA O IMPLEMENTACIJI GAP-A NA UNIVERZITETU U BANJOJ LUCI	17
2.3. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNBL	18
2.4. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022.	18
3. Univerzitet u Tuzli (UNTZ)	20
3.1. Radionica o implementaciji GAP-a na Univerzitetu u Tuzli	20
3.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNTZ	20
3.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA” 2022	21
4. Univerzitet u Istočnom Sarajevu (UES)	23
4.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UES	23
4.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022	24
5. Univerzitet u Zenici (UNZE)	25
5.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNZE	25
5.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022	26
6. Univerzitet u Bihaću (UNBI)	26
6.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNBI	26
6.2. RADIONICA O IMPLEMENTACIJI GAP-A NA UNIVERZITETU U BIHAĆU	27
6.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA” 2022	27
7. Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku (IUT)	29
7.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA IUT	29
7.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022	29
8. Univerzitet “Džemal Bijedić” u Mostaru (UNMO)	31
8.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNMO	31
8.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022	31
9. Sveučilište Hercegovina (SVEHER)	32
9.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SVEHER	32
9.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022	33
10. Univerzitet Sarajevo School of Science and Technology (SSST)	33
10.1. RADIONICA O IMPLEMENTACIJI GAP-A NA SARAJEVO SCHOOL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY (SSST) U SARAJEVU	33
10.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SSST	34
10.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA” 2022	34
11. Sveučilište u Rijeci (UNIRI)	35
11.1. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022	35
12. Univerzitet u Novom Sadu (UNS)	36
12.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNS	36
12.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022	37
13. Univerzitet u Beogradu (Institut za filozofiju i društvenu teoriju- IFDT)	39
13.1. TRENING „RODNA RAVNOPRAVNOST U PRAKSI OBRAZOVNIH I NAUČNOISTRAŽIVAČKIH INSTITUCIJA”	39
13.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNBG	39
13.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA” 2022	40
14. Univerzitet Donja Gorica (UDG)	41
14.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UDG	41

14.2. KAMPANJA "16 DANA AKTIVIZMA" 2022	41
15. SVEUČILIŠTE U MOSTARU	42
15.1. TRENING O NESVJESNOJ PRISTRASNOSTI	42
15.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SUM	42
16. PRAVNI FAKULTET U ZAGREBU (UNZG)	43
16.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNZG	43
16.2. KAMPANJA "16 DANA AKTIVIZMA" 2022	43
17. UNIVERZITET CRNE GORE (UCG)	43
17.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UCG	43
17.2. RADIONICE NA TEMU RODNE RAVNOPRAVNOSTI I RODNO ZASNOVANOG NASILJA NA PRAVNOM FAKULTETU UNIVERZITETA CRNE GORE	44
17.3. „GOVOR MRŽNJE KAO OTPOR JEDNAKOSTI ŽENA U SAVREMENOM DRUŠTVENOM KONTEKSTU„	44
18. SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYER U OSIJEKU	44
18.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SVEUČILIŠTU J.J.S. U OSIJEKU	44
18.2. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA“ 2022	44
DODATNE AKTIVNOSTI UNIGEM PROJEKTA	45
SVEČANO OTVARANJE IZLOŽBE „ZNAŠ LI?“	45
PANEL DISKUSIJA "VAŽNOST OBRAZOVANJA ZA LJUDSKA PRAVA I POVEZIVANJE SA PRAKSOM"	45
PREVENIRANJE NASILJA I OSIGURAVANJE LJUDSKIH PRAVA RAZGOVOROM	46
FONDACIJA "IZVOR NADE" REALIZOVALA STUDENTSKI PROJEKAT "NE ŽMIRI VOL.2"	46
REALIZOVAN PROJEKAT "ISLAMSKI KRIŠĆANSKI TEOLOŠKI DISKURSI O PREPOZNAVANJU I PREVENCIJI NASILJA NAD ŽENAMA"	47
EDUKACIJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI- RADIONICA NIKOLE VUČIĆA	47
ŠTA JE NAMA GENDER: CRTICE IZ PORODIČNOG ŽIVOTA, SEAD HRUSTANOVIĆ	48
SILABUSI O RODU ZA UNIVERZITETSKJE NASTAVNE PLANOVE I PROGRAME	48
2. FEMINIZAM I RELIGIJA (FER) ŠKOLA	48
2.1. PRVI CIKLUS FER ŠKOLE	49
2.2. DRUGI CIKLUS FER ŠKOLE	50
2.3. PODKASTI	50
3. SAPERE BH PROGRAM	51
3.1. SAPERE BH PROGRAM	51
3.1.1. SAPERE BH: PRVI MODUL EDUKACIJE NASTAVNOG OSOBLJA IZ KANTONA SARAJEVO	51
3.1.2. SAPERE BH: DRUGI MODUL EDUKACIJE NASTAVNOG OSOBLJA IZ KANTONA SARAJEVO	51
3.1.3. SAPERE BH: TREĆI MODUL EDUKACIJE NASTAVNOG OSOBLJA KANTONA SARAJEVO	52
3.1.4. SAPERE BH: ČETVRTI MODUL P4C EDUKACIJE – KANTON SARAJEVO	52
3.2. CERTIFICIRANO 26 NASTAVNIKA/CA IZ KS ZA P4C	53
3.3. SIMPOZIJ P4C: ZLATNI JUBILEJ – REFLEKSIJE, PERSPEKTIVE, IZAZOVI	53
3.4. P4C U OŠ „PORODICE EF. RAMIĆ“ – DA LI ĆE SAMO IZVINJENJE POPRAVITI PRIJATELJSTVO?	53
3.4.1 P4C U TREĆOJ OSNOVNOJ ŠKOLI SARAJEVO – „DA LI UVIJEK TREBA IZBJEGAVATI NEKOGA KO JE DRUGAČIJI OD NAS?“	54
3.4.2. P4C U OŠ „STARI ILIJAŠ“ – „LASTAVICE“	54
3.4.3. P4C U OŠ „PODLUGOVI“ – „DIJELJENJE JE LAKO, TO ZNA SVAKO“	55
3.4.4. P4C U OŠ "ISAK SAMOKOVLJA" – "ZLATNA KANTICA"	55
3.4.5. P4C U OŠ „STARI ILIJAŠ“ – „DRAGA LAŽ“	56
3.4.6. P4C U OŠ „ALIJA NAMETAK“ – „Ćup sa zlatom“	56
3.4.7. P4C U JU „DRUGA GIMNAZIJA SARAJEVO“ – DA LI JE MATEMATIKA IZUMLJENA ILI OTKRIVENA?	56
3.4.8. P4C U SEDMOJ OSNOVNOJ ŠKOLI SARAJEVO – „ZAŠTO SU SVI LJUDI RAZLIČITI?“	57
3.4.9. P4C U SEDMOJ OSNOVNOJ ŠKOLI SARAJEVO – „MEĐUSOBNO UVAŽAVANJE – RAZLIČITOSTI“	57
4. ETOS INICIJATIVA	58
4.1 POTPISAN SPORAZUM O SARADNJI U OKVIRU ETOS INICIJATIVE SA SREDNJOM MEDICINSKOM ŠKOLOM SARAJEVO	58
4.2. PILOT PROJEKAT: „BORBA PROTIV ANTISEMITIZMA, ISLAMOFBIJE I KSENOFOBIE U JAVNOM OBRAZOVNOM SISTEMU“	58
4.3. ETOS INICIJATIVA: SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA SARAJEVO (BIJELAVE)	59
4.4. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U TREĆOJ GIMNAZIJI SARAJEVO – IZLOŽBA PROGLEDJ KROZ PRIZMU UMJETNOSTI	59
4.5. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA– PANEL DISKUSIJA "ŽRTVE RODNO ZASNOVANOG NASILJA NE SMIJU BITI STIGMATIZIRANE"	59
4.6. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U PRVOJ BOŠNJAČKOJ GIMNAZIJI SARAJEVO – ISTRAŽIVANJE O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI U GRADU SARAJEVU	60

4.7. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U TREĆOJ GIMNAZIJI SARAJEVO – VIDEO O RODNO ZASNOVANOM NASILJU	61
4.8. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ ŠKOLI ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO – RADIONICA „OHRABRIMO SE-PROGOVORIMO“	61
4.9. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U FRANJEVAČKOJ KLASIČNOJ GIMNAZIJI VISOKO	61
4.10. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U KATOLIČKOM ŠKOLSKOM CENTRU SV. JOSIP SARAJEVO – IMAGE TEATAR KROZ TEATAR POTLAČENIH.....	62
4.11. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ MEDICINSKOJ ŠKOLI TUZLA – IZLOŽBA LIKOVNIH RADOVA	62
4.12. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ GRAĐEVINSKOJ ŠKOLI MOSTAR.....	63
4.13. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA – SREDNJA ŠKOLA ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO- IZLOŽBA LIKOVNIH RADOVA	63
4.14. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ ŠKOLI ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO – RADIONICA „OHRABRIMO SE – PROGOVORIMO“	64
4.15. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA – AKTIVNOSTI U DRUGOJ GIMNAZIJI SARAJEVO	64
4.16. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ ŠKOLI METALSKIH ZANIMANJA SARAJEVO	65
4.17. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ MEDICINSKOJ ŠKOLI TUZLA	65
4.18. PANEL DISKUSIJA „JEDNAKOST U PRAVIMA“ U JEVREJSKOJ OPĆINI SARAJEVO	66
PUBLIKACIJE.....	67
„IZAZOVI INTEGRIRANJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI U UNIVERZITETSKOJ ZAJEDNICI: PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA“	67
BROŠURA: „IZAZOVI INTEGRIRANJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI U UNIVERZITETSKOJ ZAJEDNICI: PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA - KLJUČNI REULTATI ISTRAŽIVANJA“	67
„RODNO ZASNOVANO NASILJE U UNIVERZITETSKIM ZAJEDNICAMA. POLITIKA, PREVENCIJA I OBRAZOVNE INTERVENCIJE U BRITANIJU“	68
„DEKOLONIJALNI FEMINIZAM“	68
„ŽENE I RELIGIJA U PRVIM STOLJEĆIMA KRŠĆANSTVA“	68
„ŽENE I RAD: FEMINIZAM, RAD I DRUŠTVENA REPRODUKCIJA“	69
„FEMINIZAM I RELIGIJA U 21. STOLJEĆU TEHNOLOGIJA, DIJALOG I ŠIRENJE GRANICA“	69
„ETIKA BRIGE U DOBA PREKARNOSTI“	69
ZBORNİK: „UPRKOS STRAHU I TIŠINI: UNIVERZITETI PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA“	70

UVOD

Tokom 2022. godine TPO Fondacija je dodatno razvila svoje postojeće programe, te osnažila svoju poziciju organizacije koja se zalaže za ljudska prava sa fokusom na rodnu ravnopravnost. Aktivnosti su realizovane kroz četiri osnovna programa koji čine FER škola, SAPERE i ETOS inicijativa te UNIGEM projekat.

Godine 2022. započeta je druga godina UNIGEM projekta. Projektu je trenutno pridruženo 19 partnerskih univerziteta koji obuhvataju UNSA, UNZE, UNTZ, UNMO, SVEHER, SUM, UES, UNBL, UNBI, UIT, UDG, UCG, UNBG, UNS, IBU, SSST, UNIRI, UNIOS, UNZG. U sklopu UNIGEM projekta kreirana je publikacija o rezultatima prvog regionalnog istraživanja o rodno zasnovanom nasilju u akademskim zajednicama, koje je provedeno na 18 univerziteta u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji. Istraživanje "Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja" predstavlja stratešku opredijeljenost univerziteta da uvođenjem rodne perspektive osiguraju rodnu ravnopravnost i siguran ambijent za nastavnike i nastavnice te studente i studentice na univerzitetima u Bosni i Hercegovini i regiji. Publikacija je promovisana na svim partnerskim univerzitetima. Aktivnosti su nastavljene organizovanjem edukacija za nenastavno osoblje sa ciljem podizanja svijesti o rodno osviještenim politikama. Kao jedan od koraka ka osiguravanju sigurne atmosfere u akademskoj zajednici, tokom 2022. svečano je otvoren Univerzitetski gender resursni centar "UNIGeRC". Univerzitetski gender resursni centar je uspostavljen na Univerzitetu u Sarajevu, pri Centru za ljudska prava, kao tijelo za koordinaciju aktivnosti u oblastima rodne ravnopravnosti i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja, seksualnog uznemiravanja i diskriminacije u visokoškolskim ustanovama kako bi se unaprijedila kvaliteta rada i osigurao integriteta visokom obrazovanju. Osnovni cilj UNIGeRC-a je da kroz široku integraciju rodne ravnopravnosti u sistem visokog obrazovanja, fakultete učini sigurnim mjestom za nastavno osoblje, studente, studentice i sve druge koji su na bilo koji način dio ove zajednice. UNIGeRC je, također, nastao i sa ciljem da nastavnom osoblju fakulteta, studentima, studenticama kao i zaposlenima u administraciji pruži savremena znanja o brojnim oblastima u kojima je neophodno poznavanje koncepta rod kako bi se unaprijedilo njihovo znanje i odgovorno djelovanje u svom kruženju. U prethodnoj godini tradicionalno je obilježena i globalna kampanja "16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost" čiji je ovogodišnji moto bio *Progledaj, govori protiv nasilja*. U sklopu kampanje realizovano je preko 80 različitih aktivnosti kao što su radionice, tribine, okrugli stolovi, debate, izložbe, plesni performansi, simulacije suđenja o slučaju rodno zasnovanog nasilja, kvizovi, te video projekcije.

TPO fondacija i Ekumenska inicijativa žena (EiŽ) iz Omiša su 2021. godine pokrenule prvu *online* FER školu na Balkanu. Tokom prethodne godine aktivnosti su nastavljene u sklopu ovog programa. Nakon pilot faze, od februara do maja 2022. godine održan je prvi ciklus FER škole, koju su pohađale 141 polaznica, a drugi ciklus započeo je u oktobru 2022. godine sa 113 polaznica. Pored redovnog sadržaja za polaznice/ike škole u okviru FER škole snimljeno je 13 podkasta, i to: 7 podkasta na temu *Rod, religija i izgradnja mira*, 1 podkast na temu *Odnos rodno uvjetovanog nasilja i komunikacije: od jezika do (medijske) slike*, 5 podkasta na temu *Religija i rodno uvjetovano nasilje*.

SAERE BH program i ETOS inicijativa nastavljene su i u 2022. godini. Kroz ovaj program i inicijativu educirano je oko 500 učenika i učenica osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo o temi antisemitizma, islamofobije i ksenofobije u javnom obrazovnom sistemu. Takođe certificirana je i TOT grupa koju čine 26 trenera i trenerica, nastavnica i nastavnika razredne nastave Kantona Sarajevo. Pored toga održan je simpozij povodom 50 godina primjene P4C metode za 46 učesnika i učesnica iz Bosne i Hercegovine, a sama P4C metoda je primjenjena u nastavi od strane nastavnika i nastavnica razredne nastave u 9 osnovnih i srednjih škola za oko 200 učenika i učenica. U okviru ETOS inicijative educirano je oko 700 učenika i učenica o rodno zasnovanom nasilju i rodnoj ravnopravnosti. Globalna kampanja "16 dana aktivizma" obilježena je i u okviru ETOS inicijative od strane nastavnog osoblja osnovnih i srednjih škola u 15 škola u Bosni i Hercegovini.

Zahvaljujem se timu TPO Fondacije na saradnji.

v.prof.dr. Zilka Spahić Šiljak

O NAMA

TPO Fondacija (Transkulturalna psihosocijalna obrazovna fondacija) zagovara rodnu ravnopravnost, dijalog i izgradnju mira kroz partnersko djelovanje civilnog društva, akademskih i vladinih institucija. Također, zastupa slobodu savjesti i misli bez obzira na bilo koji identitet i afilijaciju. U premoštavanju jaza između akademskog i aktivističkog, vladinog i nevladinog sektora te religijskih i nereligijskih svjetonazora, TPO Fondacija je jedna od vodećih organizacija u inkluzivnim pristupima obrazovanju za mir, ravnopravnost i liderstvo. TPO programi se implementiraju kroz nekoliko strateških područja:

Obrazovanje - Saradnja sa univerzitetima i drugim organizacijama u provedbi reforme obrazovanja u BiH. Uspostava edukativnih centara, u saradnji sa obrazovnim i kulturnim institucijama, koji će nuditi programe za interkulturalno, multireligijsko i građansko obrazovanje, prvenstveno žena i mladih.

Pripremanje kurikuluma, silabusa i trening materijala u saradnji sa državnim institucijama i drugim organizacijama.

Istraživanje - Procjena stanja u oblastima obrazovanja, ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, dijaloga i izgradnje mira, s ciljem pripremanja adekvatnih politika djelovanja i konkretnih projektnih aktivnosti uzimajući uvijek u obzir rodnu perspektivu i specifičnost kulturološkog konteksta u kojem se živi.

Rodna ravnopravnost - Promocija i implementacija domaćih i međunarodnih standarda o ravnopravnosti spolova kroz različite vrste obrazovanja i podizanja svijesti o ovim pitanjima u lokalnoj zajednici. Posebna pažnja se posvećuje razvoju lokalnih rodno inkluzivnih zajednica u kojima se vodi računa o potrebama i žena i muškaraca.

Javno zagovaranje - Zalaganje za promjene politika djelovanja i usvajanje novih, s ciljem izgradnje demokratskog građanskog društva, ravnopravnosti spolova, ali i podizanje svijesti građanstva o važnosti aktivnog učešća u tim promjenama. Zagovaranje za rodnu senzibilizaciju državnopravnog okvira BiH.

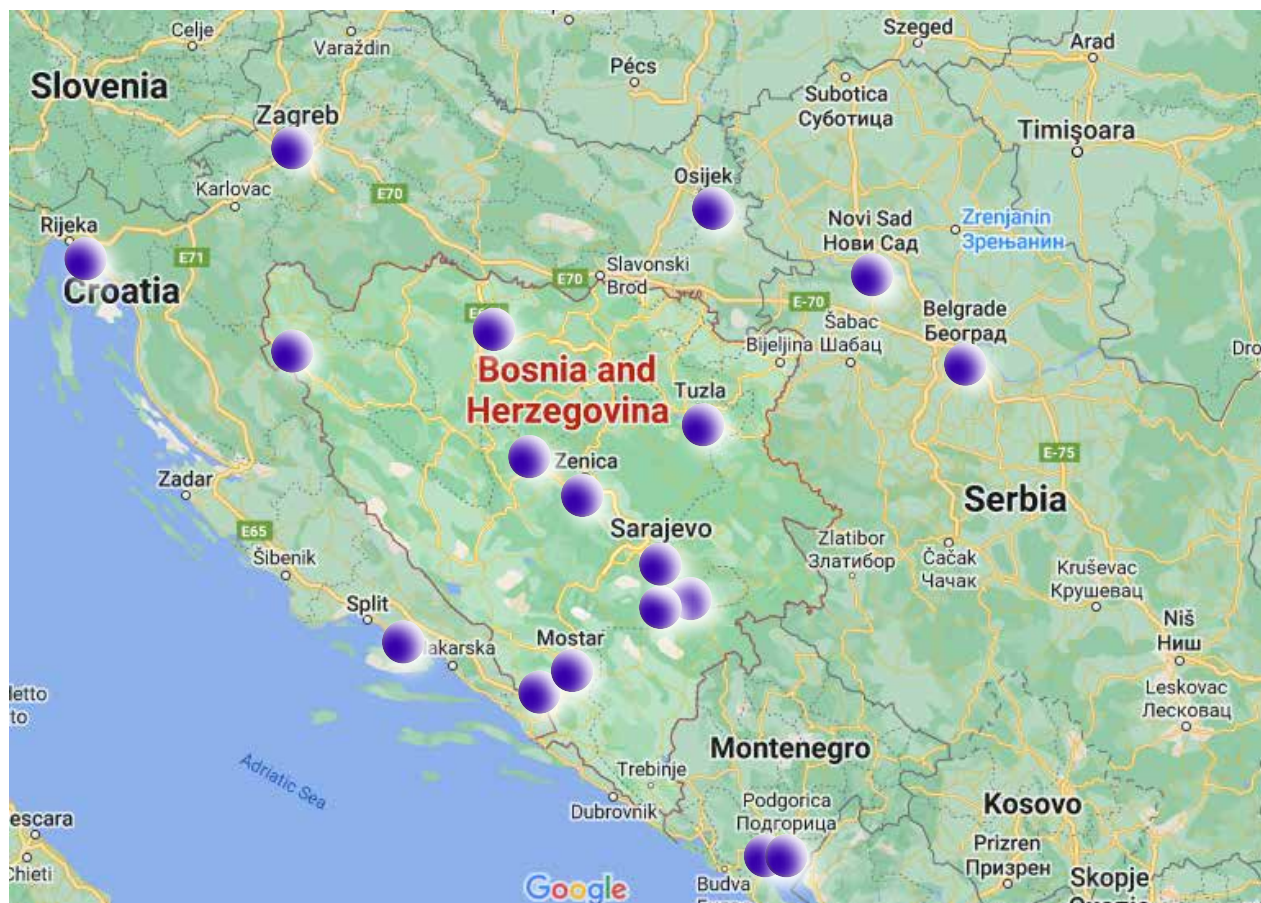
Osnaživanje kapaciteta - Rad na osnaživanju individualnih kapaciteta žena i mladih ali i organizacionih kapaciteta lokalnih organizacija u oblastima rodne ravnopravnosti, ljudskih prava, ekonomskog osnaživanja, dijaloga i izgradnje mira. Podrška razvoju reforme obrazovanja, zaštite zdravlja i socijalne rehabilitacije, kroz trening profesionalaca i promociju jačanja korisničkih inicijativa i psihosocijalnu podršku ženama, djeci i omladini.

Interkulturalni dijalog - Promocija interkulturalnog dijaloga, izgradnje mira i pomirenja, u saradnji sa NVO-ima u BiH i u svijetu koji su posvećeni ovim pitanjima. Organiziranje javnih rasprava, okruglih stolova i radionica o ovim temama, te susreti umjetnika, akademskih radnika i NVO aktivista/ica, koji iz svoje perspektive mogu ponuditi ideje za zajedničko djelovanje i koegzistenciju.

Organiziranje susreta u malim lokalnim zajednicama, s ciljem okupljanja podijeljenih ljudi u BiH za jedan sto.

GRADOVI I MJESTA U KOJIMA JE TPO FONDACIJA REALIZOVALA AKTIVNOSTI

Gradovi i mjesta u kojima je TPO Fondacija realizovala aktivnosti su: Sarajevo, Banjaluka, Mostar, Travnik, Tuzla, Zenica, Bihać, Istočno Sarajevo, Međugorje, Pale, Zagreb, Rijeka, Osijek, Omiš, Beograd, Novi Sad, Podgorica i Donja Gorica.

OSTVARENI REZULTATI

- Promovirana publikacija “Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja” u četiri države na 19 partnerskih univerziteta.
- Održani ciklusi treninga za nenastavno osoblje o rodno zasnovanom nasilju i implicitnoj pristrasnosti.
- U sklopu kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” sprovedeno preko 80 aktivnosti na partnerskim univerzitetima u BiH i region za nastavno osoblje i studentsku populaciju.
- Održana Međunarodna konferencija o rodno zasnovanom nasilju na Univerzitetu u Sarajevu sa više od 30 panelista i panelistkinja iz regije Balkana.
- Publiciran Zbornik radova “Uprkos strahu i tišini. Univerziteti protiv rodno zasnovanog nasilja” na univerzitetima.
- Publicirano pet prevoda knjiga sa engleskog jezika kao resurs za integriranje rodne ravnopravnosti na univerzitetima.
- Integrirano pet silabusa o rodnoj ravnopravnosti na 19 partnerskih univerziteta.
- Educirano preko 180 polaznica i polaznika FER (Feminizam i religija) škole.
- Kreirano 13 podkasta FER škole.
- Educirano oko 500 učenika i učenica osnovnih i srednjih škola Kantona Sarajevo o temi antisemitizma, islamofobije i ksenofobije u javnom obrazovnom sistemu.
- Certificirana grupa TOT od 26 trenera i trenerica, nastavnica i nastavnika razredne nastave Kantona Sarajevo u okviru SAPERE BiH programa (Philosophy for Children).
- Održan simpozij povodom 50 godina primjene P4C metode za 46 učesnika i učesnica iz Bosne i Hercegovine.
- Primjenjena P4C metoda u nastavi od strane nastavnika i nastavnica razredne nastave u 9 osnovnih i srednjih škola za oko 200 učenika i učenica.
- Educirano oko 700 učenika i učenica o rodno zasnovanom nasilju i rodnoj ravnopravnosti u okviru ETOS Inicijative.
- Obilježena globalna kampanja „16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja“ od strane nastavnog osoblja osnovnih i srednjih škola u 15 škola u Bosni i Hercegovini, u okviru ETOS Inicijative.

PROGRAMI TPO FONDACIJE

1. **UNIGEM**
2. **FER škola**
3. **SAPERRE BH PROGRAM**
4. **ETOS INICIJATIVA**

PROGRAM 1: UNIGEM

UNiversity and Gender Mainstreaming skraćeno UNIGEM projekat predstavlja stratešku opredijeljenost univerziteta da uvođenjem rodne perspektive osiguraju rodnu ravnopravnost i siguran ambijent za nastavnike i nastavnice kao i studente i studentice na univerzitetima u Bosni i Hercegovini i regiji. Realizacija projektnih ciljeva u trajanju od četiri godine predviđa i sveobuhvatno istraživanje o stanju rodne ravnopravnosti na univerzitetima prije i nakon implementacije ovog projekta. U okviru projekta UNIGEM je predviđeno i uspostavljanje posebnog tijela za borbu protiv rodno zasnovane diskriminacije na svim univerzitetima koji su pristupili potpisivanju Memoranduma o saradnji sa TPO Fondacijom. Projekat UNIGEM se relizira uz podršku Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva u Bosni i Hercegovini.

IZVJEŠTAJ O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA PROJEKTA UNIGEM 2022

TPO Fondacija je započela realizaciju UNIGEM projekta tokom 2021. U drugoj godini ovog projekta ostvareni su značajni rezultati na integraciji rodne ravnopravnosti u akademskoj zajednici. Tokom 12 mjeseci UNIGEM projekat je obuhvatio aktivnosti kao što su radionice za nastavno i nenastavno osoblje, otvaranje gender resursnog centra "UNIGERC" te obilježavanje globalne kampanje "16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost" u sklopu koje je realizovano više od 80 aktivnosti na partnerskim univerzitetima projekta.

1. UNIVERZITET U SARAJEVU (UNSA)

1.1. SVEČANO OTVARANJE UNIVERZITetskOG GENDER RESURSNOG CENTRA

28. 03. 2022. u zgradi Centra za interdisciplinarne studije Univerziteta u Sarajevu „Prof. dr. Zdravko Grebo“ svečano je otvoren Univerzitetski gender resursni centar (UNIGeRC). Na otvaranju su govorili: Rektor Univerziteta u Sarajevu prof. dr. Rifat Škrijelj, direktor Centra za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu prof. dr. Nedžad Korajlić, programska direktorica TPO Fondacije v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, prof. dr. Jasna Kovačević koordinatorka Vijeća za rodnu ravnopravnost Univerziteta u Sarajevu, kao i koordinatorka Univerzitetskog gender resursnog centra, mr.sci. Jasmina Čaušević.

Rektor Univerziteta u Sarajevu prof. dr. Rifat Škrijelj u svom obraćanju je istaknuo sljedeće: „Raduje me činjenica da u relativno kratkom vremenskom

periodu, činimo naredni, veoma značajan, iskorak u pogledu promocije i zaštite rodne ravnopravnosti na Univerzitetu u Sarajevu. Stavljanje u funkciju Univerzitetskog gender resursnog centra je od izuzetnog značaja, ne samo za naš Univerzitet, nego i za regionalne napore usmjerene na promociju i zaštitu rodne ravnopravnosti u oblasti visokog obrazovanja.“ Dodao je „da u okviru naše akademske zajednice širimo kritičnu masu profesora i studenata aktivno posvećenih i predanih pitanju promocije i zaštite rodne ravnopravnosti na Univerzitetu u Sarajevu. Sada je od presudne važnosti da udružimo naše djelovanje i ostvarimo uspjeh u planiranim aktivnostima. Iz iskustva znam da će nas svaka uspješno realizirana aktivnost ohrabriti u pogledu novih aktivnosti i novih iskoraka u oblasti rodne ravnopravnosti.“

Tokom svečanog otvaranja predstavljena je i zvanična internetska stranica centra **unigerc.unsa.ba**, te je naglašeno kako će ovaj resursni centar kroz svoje obrazovne programe pružati edukaciju, kroz istraživački rad proizvoditi, a kroz bogatu biblioteku prenositi znanja koja mogu prevenirati rodno zasnovano nasilje i diskriminaciju na visokoškolskim ustanovama.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/30032022a.html>

1.2. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA „UPRKOS STRAHU I TIŠINI: UNIVERZITETI PROTIV NASILJA”

“Uprkos strahu i tišini: univerziteti protiv nasilja” naziv je međunarodne konferencije koja je bila organizovana 06. i 07. maja 2022. godine u Rektoratu Univerziteta u Sarajevu. Tokom dva konferencijska dana, više od 70 bosanskohercegovačkih, regionalnih i međunarodnih naučnica i naučnika diskutovalo je o brojnim temama vezanim za rodna pitanja u širokoj oblasti visokog obrazovanja. Tokom dva dana, a kroz 8 paralelnih panela, predstavljeno je preko 30 radova autorica i autora iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Slovenije, Srbije te Austrije i Ujedinjenog Kraljevstva. Konferenciju je otvorilo predavanje prof. dr. Kirsten Campbell (Goldsmiths, University of London, UK) o temi nasilja kao feminističkom problemu – proizvodnja znanja o seksualnom i rodno zasnovanom nasilju.

Organizatori konferencije su bili TPO fondacija i Univerzitet u Sarajevu (UNSA), u saradnji s koorganizatorima: Internacionalni univerzitet u Travniku (IUT), Sveučilište Hercegovina (SVEHER), Sveučilište u Mostaru (SVEMO), Sveučilište u Zagrebu (UNIZG), Univerzitet u Banjoj Luci (UNBL), Univerzitet u Bihaću (UNBI), Univerzitet Crne Gore (UCG), Univerzitet Donja Gorica (UDG), Univerzitet „Džemal Bijedić” u Mostaru (UNMO), Univerzitet u Istočnom Sarajevu (UES), Univerzitet u Novom Sadu (UNS) i Univerzitet u Zenici (UNZE).

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-10052022>

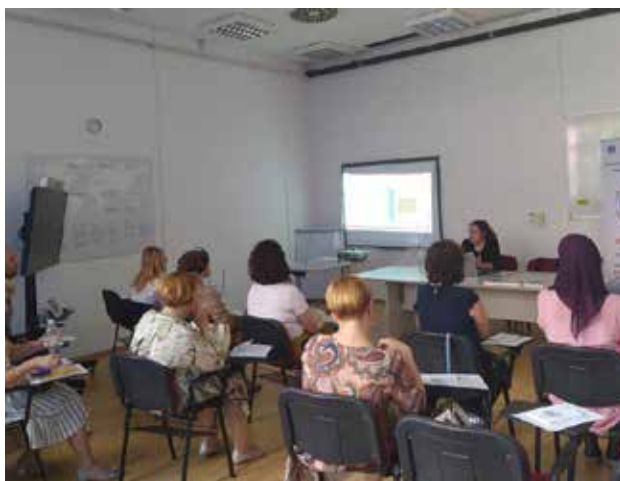

1.3. EDUKACIJA NENASTAVNOG OSOBLJA UNIVERZITETA U SARAJEVU O RODNO OSVIJEŠTENIM POLITIKAMA

U sklopu aktivnosti Vijeća za rodnu ravnopravnost UNSA i Univerzitetskog gender resursnog centra (UNI-GeRC), 30. maja 2022. počele su edukacije za nenastavno osoblje pod nazivom „Rodno osviježene politike na organizacionim jedinicama Univerziteta u Sarajevu” tokom kojih su predstavljeni osnovi koncepti rodno zasnovanog nasilja i diskriminacije, te seksualnog uznemiravanja. Osim pružanja informacija o tome šta je rodno zasnovano nasilje, koji su sve njegovi oblici, kako ga prepoznati i kako postupiti ako desi bilo koji oblik rodno zasnovanog nasilja, cilj edukacije je predstaviti i dokumenta i institucionalne mehanizme koje fakulteti i Univerzitet mogu koristiti kako bi sve svoje zaposlene, kao i studente i studentice, zaštitili od različitih vidova ove vrste nasilja. Pored tema koje su se ticale koncepta rodno zasnovanog nasilja na univerzitetima, učesnicama/ima su predstavljeni rezultati UNIGEM-ovog istraživanja koje je provedeno na UNSA-i tokom 2021. godine, na uzorku studenta/ica, nastavnog i administrativnog osoblja. Razgovaralo se o Akcionom planu za rodnu ravnopravnost UNSA-e, kao i o Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog i spolno zasnovanog uznemiravanja kao oblika nasilja u organima uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i pravnim licima čije je osnivač Kanton Sarajevo, te Smjernicama za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja, uznemiravanja na osnovu seksualne orijentacije, rodnog identiteta i spolnih karakteristika na OJ UNSA-e.

Više informacija dostupno na:

<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-01062022a>
<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16062022-a>
<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16062022-b>
<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16062022-c>
<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16062022-d>

1.4. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNSA

Istraživanje “Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja” promovisano je na Univerzitetu u Sarajevu 1.11.2022. Tokom ceremonije publici se obratio i britanski ambasador u BiH NJ. e. Julian Reilly koji je naglasio da ovo istraživanje pokazuje koliko je ozbiljno pitanje rodno zasnovanog nasilja na univerzitetima, te da ovo daje obavezu univerzitetima da još više rade na prevenciji rodno zasnovanog nasilja

U istraživanju je učestvovalo 4754 ispitanika iz redova nastavnog i administrativnog osoblja, kao i studenti i studentice društvenih, humanističkih, prirodnih, tehničkih, zdravstvenih i drugih usmjerenja. Knjigu su uredile prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, prof. dr. Jasna Kovačević i prof. dr. Jasmina Husanović.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-01112022>

1.5. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022.

Univerzitet u Sarajevu uspješno je organizovao i realizovao aktivnosti u okviru kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM.

Filozofski fakultet UNSA-e 01. decembra 2022. priredio je **izložbu studentskih radova** s ciljem poticanja na prevenciju i eliminaciju nasilja prema ženama i djevojkama, koja je do 10. decembra 2022. bila postavljena u holu Fakulteta. Organizovana je i prateća radionica, razgovor sa studentima i studenticama koji_e su sudje-lovali_e u realizaciji izložbe. Izložbu i radionicu organizovale su i realizovale: prof. dr. Ajla Demiragić, prof. dr. Amila Kasumović, prof. dr. Edina Spahić Šagolj, prof. dr. Đenita Tuce, doc. dr. Amina Isanović Hadžiomerović

i prof. dr. Nejla Kalajdžisalihović. Paralelno, studenti i studentice Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta UNSA-e, pod mentorstvom prof. dr. Amile Kasumović, kreirali su video koji tematizira problem nasilja nad ženama kroz različita povijesna razdoblja.

Više informacija dostupno na: <https://unigerc.unsa.ba/16-dana-aktivizma-filozofski-fakultet-uns-a-priredio-izlozbu-studentskih-radova-protiv-rodno-zasnovanog-nasilja/>
 UNIGeRC YouTube kanal: <https://www.youtube.com/watch?v=EkafJL6deN8&t=122s>

Studentima i studenticama Filozofskog fakulteta UNSA po okončanju Kampanje uručeni su certifikati TPO fondacije za aktivizam i učešće u Kampanji.

Na Fakultetu političkih nauka UNSA-e 1. decembra održan je **okrugli stol na temu „Žene, muškarci i patrijarhat”**. Teoretski osvrt na temu ali i iz perspektive vlastitih iskustava dali su učesnici_e okruglog stola prof. dr. Asim Mujkić, prof. dr. Belma Buljubašić, doc. dr. Hazim Begagić i doc. dr. Medina Mujić. Događaj je moderirala prof. dr. Valida Repovac Nikšić.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-15122022-b>

TPO fondacija producirala je i objavila video, **edukaciju o rodnoj ravnopravnosti**, sa održanog okruglog stola (dostupno na UNIGeRC YouTube kanalu: https://www.youtube.com/watch?v=E_LN3_VodOM).

Na Ekonomskom fakultetu UNSA-e 06. decembra, i Elektrotehničkom fakultetu UNSA-e 08. decembra, uspješno su održane **radionice „Razumijevanje muškosti: kako razviti rodnu odgovornost“** koje je moderirao poznati bh novinar, urednik i autor knjige „Kritika toksične muškosti“, Nikola Vučić, koji je radionicu realizovao na temelju svog naučnog istraživanja o ovoj problematici. Fokus radionice bio je sagledati ozbiljnost problema koji razara živote ljudi, porodica i društva, osvještavanje o posljedicama toksične muškosti na živote pojedinaca i društva u cjelini, te ohrabrenje da se ideološke konstrukcije muškosti propituju, a njeni toksični elementi mijenjaju.

Radionica „Na dvoru i u rodu nasilnika: književni prikazi nasilja nad ženama“ održana je na Fakultetu za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije UNSA-e, 07. decembra. Predavačica je bila prof. dr. Ajla Demiragić sa Filozofskog Fakulteta UNSA-e, a događaj je moderirala prof. dr. Marija Lučić-Čatić.

Promocija knjige “Nasilje nad trudnicama u Bosni i Hercegovini – porodica, zdravstveni sistem i radni odnosi” i istoimena radionica upriličeni su 08. decembra u Centru za interdisciplinarne studije “Prof. dr. Zdravko Grebo” UNSA-e. Pored autora dr. sc. Zlatana Hrnčića, na promociji je govorila i Jasna Kovačević, predsjednica Vijeća za rodnu ravnopravnost UNSA-e. Knjiga je napisana iz potrebe da se čuje glas bh žena i problemi s kojima se one suočavaju u porodici, u okviru zdravstvenog sistema i radnih odnosa u periodu 12 mjeseci prije trudnoće, tijekom trudnoće i 12 mjeseci nakon trudnoće, a u vezi nasilnih ponašanja koja se mogu svrstati pod fizičko, psihičko, seksualno i ekonomsko nasilje. Namjenjena je stručnjacima, naučnicima, ali i široj zainteresiranoj javnosti, te obuhvata teorijski okvir nasilja, braka, porodice, trudnoće, kao i pregled istraživanja o nasilju, te sažeti pregled istraživanja o nasilju nad trudnicama i kulturi rađanja u Bosni i Hercegovini.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-09122022-b>

1.6. PROFESORI UNSA PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA

Univerzitet u Sarajevu, u saradnji sa TPO fondacijom, kreirao je informativni video sa univerzitetskim profesorima o prisustvu rodno zasnovanog nasilja te važnosti implementacija rodničkih politika.

Haruna Bandić, studentica V godine na Odsjeku za komparativnu književnost i informacijske nauke na Filozofskog fakulteta UNSA izradila je video u saradnji sa profesorima sa Ekonomskog fakulteta, Filozofskog fakulteta, te Fakulteta političkih nauka UNSA-e. Ciljano su odabrani muški sagovornici, čime se naglašava kako fenomen rodno zasnovanog nasilja nije samo žensko pitanje. Osnovne poruke videa naglašavaju potrebu za

sankcionisanjem počinitelaca rodno zasnovanog nasilja, uvođenjem promjena dominantnih socijalnih paradigmi, te važnost uvrštavanja rodničkih politika u akademskoj zajednici kao jedan od načina na koji univerziteti mogu postati mjesta gdje se gaji pluralistički način razmišljanja i sigurnost studenata_ica.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-28112022>

2. UNIVERZITET U BANJOJ LUCI (UNIBL)

2.1. KONFERENCIJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA UNIVERZITETU U BANJOJ LUCI

U organizaciji Instituta za humanističke i društvene nauke Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci (UNBL) u četvrtak i petak, 26. i 27. maja 2022., održana je regionalna konferencija pod nazivom „Rodna ravnopravnost na univerzitetima: teorijske perspektive, institucionalno djelovanje i društveni angažman“. U radu ovog naučno-stručnog skupa učestvovali su predstavnici i predstavnice univerziteta, naučnih instituta i nevladinih organizacija iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Srbije.

Konferenciju su otvorili: prof. dr. Dalibor Kesić, prorektor za ljudske i materijalne resurse Univerziteta u Banjoj Luci i koordinator projekta UNIGEM za UNBL, prof. dr. Srđan Dušanić, dekan Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci i prof. dr. Tatjana Mihajlović, članica Instituta za humanističke i društvene nauke.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/30052022.html>

2.2. RADIONICA O IMPLEMENTACIJI GAP-A NA UNIVERZITETU U BANJOJ LUCI

Na Univerzitetu u Banjoj Luci je 14.12.2022. održana je radionica o implementaciji GAP-a na UNBL sa Savjetodavnim odborom za rodnu ravnopravnost koju predvodila prof. Ivana Zečević. Nakon što je univerzitet usvojio strateški plan za inkorporiranje rodne ravnopravnosti javila se potreba za monitoringom implementacije ovog dokumenta, a pronalazak najefektivnijeg načina za to bio je cilj ove radionice.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-14122022-x>

2.3. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNBL

Na Univerzitetu u Banjoj Luci (UNBL) u srijedu, 14. decembra 2022., održana je promocija publikacije “Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja”, koju su uredile Zilka Spahić Šiljak, Jasna Kovačević i Jasmina Husanović. Promotori_ke istraživanja u Banjoj Luci bili_e su prof.dr. Zorana Kovačević profesorica na Filološkom fakultetu UNBL, prof.dr. Dalibor Kesić prorektor za ljudske i materijalne resurse, a za moderaciju i predstavljanje poglavlja istraživanja bio je zadužen Dario Stanković, viši stručni saradnik za odnose sa javnošću UNIBL. Tokom promocije predstavljeni su osnovni rezultati istraživanja i važnost koju imaju za izmjenu kulture odnosa ka rodnoj (ne)ravnopravnosti u akademskoj zajednici, sa posebnim fokusom na poglavlje koje govori o orodnjavanju nastavnih planova i programa autorki Dženane Radončić i Karoline Lendak-Kabok.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-15122022-a>

2.4. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022.

Univerzitet u Banjoj Luci putem Savjetodavnog odbora za rodnu ravnopravnost Univerziteta, u periodu od 25. novembra do 10. decembra 2022. organizovao je niz radionica i događaja posvećenih tematici rodne ravnopravnosti i sprečavanju rodno zasnovanog uznemiravanja i seksualnog nasilja.

Početak Kampanje obilježile su aktivnosti debatnog kluba “Alkibijad” Pravnog fakulteta u Banjoj Luci koji je 29. novembra 2022. organizovao **podkampanju “Čujem, Vidim, Regujem”**, koja je obuhvatila radionice iz tematskih oblasti “Rodna ravnopravnost”, “Nasilje nad ženama”, “Korištenje instituta nužne odbrane od strane žrtve nasilja”, “Mobing na radu” i “Nemogućnost korištenja porodijskog odsustva”. Predavači su bili: prof. dr. Mile Šikman, načelnik Centra za obuku policijskih službenika MUP-a Republike Srpske i profesor na Pravnom i Fakultetu bezbjedonosnih nauka UNIBL, tem r. Sanda Gvero, asistentica na Pravnom fakultetu UNIBL. Nakon radionica diskusija je rezultirala mnogobrojnim zaključcima i preporukama o načinima prevencije nasilja nad ženama.

30. novembra ovaj klub održao je **debatu “Žrtve nasilja ne treba kažnjavati za prekoračenje nužne odbrane”** u sudnici Pravnog fakulteta UNIBL. Deбата je rezultirala aktivnom diskusijom publike koju su činili članovi_ce Crvenog krsta Banja Luka, članovi_ce Debatnog kluba “Gorgije” Gimnazije Banja Luka, predstavnici_ce Grada Banja Luka i studenti_ce UNIBL.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-01122022-x>

Studentska organizacija Pravnog fakulteta UNIBL za studente i studentice upriličila je teorijsko-praktične radionice o rodnom ulogama koje su se održale 02.12. i 05.12.2022. na Pravnom fakultetu UNIBL.

Panel diskusija “Pričajmo o rodno osjetljivom jeziku” održana je 06. decembra 2022. na Fakultetu političkih nauka UNIBL. Tokom događaja, koji je okupilo akademsku zajednicu i studente_ce različitih članica Univerziteta, naglašena je neophodnost pristupa tematici upotrebe rodno osjetljivog jezika sa aspekta lingvistike i društvenih okolnosti unutar kojih se isti razvija. Korištenje rodno osjetljivog jezika na nivou institucija djelomično je i rezultat prilagođavanja politikama neophodnim za proces pristupanja Evropskoj uniji. Na panel diskusiji su govorili_e: Nataša Vučenović, viša asistentkinja Filološkog fakulteta UNIBL, Nemanja Tubonić, student drugog ciklusa studija na Filozofskom fakultetu UNIBL, te Jelena Lalatović, istraživačica i saradnica pri Institutu za književnost i umetnost u Beogradu. Događaj je moderirala mr. Anđela Pepić, predsjedavajuća Savjetodavnog odbora za rodnu ravnopravnost UNIBL, koja inače i rukovodi Centrom za razvoj i podršku istraživanju UNIBL.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-09122022-a>

Promocija smjernica za prevenciju seksualnog uznemiravanja i rodno zasnovanog nasilja održana je 08. decembra 2022. na Pravnom fakultetu UNIBL. Prisutni studenti i akademsko osoblje UNBL imali su priliku da se upoznaju sa pravnim okvirom rodne ravnopravnosti i prevencije seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, kao i na Univerzitetu u Banjoj Luci. Tom prilikom govorili su prorektor za ljudske i materijalne resurse Univerziteta prof. dr. Dalibor Kesić i prodekan za naučno-istraživački rad i međunarodnu saradnju Pravnog fakulteta doc. dr. Bojan Vlaški, koji je i član Savjetodavnog odbora za rodnu ravnopravnost UNIBL.

Za kraj Kampanje, 09. decembra, upriličena je **radionica Nikole Vučića “Razumijevanje muškosti: kako razviti rodnu odgovornost”**, koja je održana na Filozofskom fakultetu UNIBL. Radionica je dala uvid u definicije maskuliniteta/mušкости, te kroz teorijsku analizu ostvarila raspravu o dominantnim obrascima muškosti koje određuju socijalni i kulturni kontekst, kao i odgovore na brojna pitanja iz ove tematike

3. UNIVERZITET U TUZLI (UNTZ)

3.1. Radionica o implementaciji GAP-a na Univerzitetu u Tuzli

Na Univerzitetu u Tuzli 15.12.2022. održana je radionica sa Savjetodavnim odborom za rodnu ravnopravnost koji predvodi predsjedavajuća prof. dr. Jasmina Husanović.

Problemi koje su detektirali se odnose na preambiciozno postavljene planove monitoringa koji su revidirali i dogovorili sa dekanima svih organizacionih jedinica da se uključe u prikupljanje informacija o provedenim aktivnostima i edukaciji nastavnog osoblja.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16122022-a>

3.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNTZ

Povjerenje u institucije i hrabrost da se zajedno suočimo sa stereotipima i rodno zasnovanim nasiljem bile su ključne poruke prof.dr. Dženete Omerdić, prof.dr. Anise Avdagić i prof.dr. Damira Arsenijevića na promociji knjige „Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici. Protiv rodno zasnovanog nasilja“, na Univerzitetu u Tuzli 15.12.2022. godine.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16122022-b>

3.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA“ 2022

Bogati program obilježavanja Kampanje na Univerzitetu u Tuzli započeo je 30.11.2022. promocijom knjige dr. Zlatana Hrnčića pod naslovom **“Nasilje nad trudnicama u Bosni i Hercegovini – porodica, zdravstveni sistem i radni odnosi”** i istoimenom radionicom. Prezentovano je značajno naučno djelo koje istražuje teme rodne ravnopravnosti sa posebnim fokusom na diskriminaciju trudnica, te su brojni predstavnici akademске zajednice, medija, studenti i studentice upoznati sa rasprostranjenošću, osobinama i posljedicama koje donosi ovaj vid nasilja. Prezentovana publikacija ujedno je i veoma važna za zdravstvene i obrazovne institucije zbog smjernica za put kreiranja javnih politika od najšireg društvenog značaja. Pored autora, prisutnima su se obratile i prof. dr. Jasmina Husanović i prof. dr. Dženeta Omerdić ispred Vijeća za rodnu ravnopravnost UNTZ.

Radionicu o razumijevanju muškosti i rodnoj odgovornosti, 01.12.2022. na Filozofskom fakultetu UNTZ-a održao je novinar i urednik Nikola Vučić, autor knjige „Kritika toksične muškosti“. Pored Nikole Vučića, prisutnim studentima, studenticama i predstavnicima medija obratile su se i dekanica Filozofskog fakulteta prof. dr. Nihada Delibegović Džanić i prof. dr. Jasmina Husanović ispred Vijeća za rodnu ravnopravnost UNTZ.

U Ateljeu Ismet Mujezinović u Tuzli, od 02.12.2022. otvorena je **izložba “Bez sebe – drama svakidašnjeg u govoru bosanskih žena”** autorskog tima Šejle Šehabović i Dejana Slavuljice. Kroz dvanaest fraza: „Mrak mi pao na oči“, „Nemam ti ja kad oka otvorit“, „Noge ne znam da su moje“, „Trčim k'o muha bez glave“, „Bez sebe sam ostala“, „Hoće nešto da mi bude“, „Ja sam bila i prošla“, „Nije mi do mog imena“, „Ne znam jesam li došla i l' pošla“, „A ja ne znam ni kako se zovem“, „Ne znam ni kud gonim više“, „Ne znam kud udaram“, ispričane su priče o sivoj svakodnevici bosanskih žena, rastrganih između patrijarhalnog društva i zahtjeva

modernog vremena koje ne dopušta previše kompromisa. Karikature profesora Dejana Slavuljice prikazale su ilustraciju raskoraka iz kojeg se javlja i posebna usmena kultura bosanskih žena. Izložbu, koja je do kraja trajanja Kampanje bila predmet interesovanja akademske zajednice, umjetnika, studenata_ica, građana_ki, medija, grupnih školskih i drugih organizovanih posjeta iz BiH i inostranstva, upriličili su Vijeće za rodnu ravnopravnost Univerziteta u Tuzli, Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti Bosne i Hercegovine, Centar za kulturu Tuzla i TPO fondacija iz Sarajeva.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-02122022>

Univerzitet u Tuzli organizovao je i kampanju sa studenticama i učenicama srednjih škola koja je pokazala da mladi studenti_ce, srednjoškolci_ke i još mlađi osnovnoškolci_ke zajedno mogu biti pokretači promjena i uticati na negativne trendove u društvu.

Radionica “Budi sve što želiš biti: putem interesovanja i sposobnosti do rodne ravnopravnosti” organizovana je 12.12.2022. u sklopu Kampanje na Filozofskom fakultetu UNTZ, koji je tom prilikom ugostio je učenike_ce završnih razreda Osnovne škole Jala. Studenti_ce završne godine studijskog programa Psihologija su svojim radom i znanjem napravili promjenu tamo gdje je najpotrebnija kako bi još mlađe od sebe osvijestili i smanjili stereotipe i rodnu diskriminaciju, te donijeli ispravne odluke u budućnosti. Radionica je održana pod mentorstvom prof. dr. Ljubice Tomić Selimović, a organizaciju učeničke posjete ovoj instituciji koordinirala je pedagogica Osnovne škole Jala, Melisa Jaganjac.

Radionica, pod nazivom “Zato što sam žena? Baš zato što sam žena!”, održana je u Kampusu Univerziteta u Tuzli 20.12.2022. Osmislile su je i realizovale studentice prve godine Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta UNTZ. Gošće su bile učenice JUMS Građevinsko-geodetska škola Tuzla, pod vodstvom profesorice Jasminke Dropić, i učenice Savremeno-umjetničke škole Tuzla, pod vodstvom profesorice Amile Beširović.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-20122022>

4. UNIVERZITET U ISTOČNOM SARAJEVU (UES)

4.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UES

Na Pravnom fakultetu Univerziteta u Istočnom Sarajevu 24.11.2022. održana je promocija publikacije „Izazovi integrisanja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja“. Na promociji su govorili/e prof. dr. Jelena Krunić, prorektorica za nauku, istraživanje i razvoj Univerziteta u Istočnom Sarajevu, doc. dr. Marko Gutalj, prorektor za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju Univerziteta u Istočnom Sarajevu i prof. dr. Branka Kovačević, profesorica Filozofskog fakulteta Pale. U ime Pravnog fakulteta UES, govorio je prof. dr. Goran Marković, dekan Pravnog fakulteta, koji je, pored doc. dr. Sanje Kreštalica, takođe profesorice na ovome fakultetu, član Savjetodavnog odbora UNIGEM projekta.

Promociji istraživanja su prisustvovali/e i učestvovali/e i prof. mr. Sandra Ivanović, predsjednica Upravnog odbora Univerziteta u Istočnom Sarajevu i koordinatorica projekta u ime Pravnog fakulteta UES, te doc. dr. Sanja Golijanin, te viša asistentica dr. Dragana Damjanović, sa Pravnog fakulteta UES.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-08122022>

4.2. KAMPANJA "16 DANA AKTIVIZMA" 2022

Univerzitet u Istočnom Sarajevu (UES) održao je tri predavanja i tri radionice na Filozofskom fakultetu posvećene obilježavanju kampanje "16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost" projekta UNIGEM. Uz opšti cilj podizanja svijesti javnosti o značaju aktivizma u borbi protiv nasilja, naglasak je stavljen i na važnost javnog govora o prisustvu rodno zasnovanog nasilja u akademskoj zajednici.

Predavanje „Mogućnosti primjene interaktivnih metoda i tehnika u afirmaciji rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj nastavi“ 28. novembra 2022. održala je prof. dr. Branka Kovačević. Isti dan uspješno je održana i edukativna radionica „Poštujte različitosti“.

Više informacija dostupno na: <https://www.ues.rs.ba/2022/11/29/odrzano-predavanje-i-radionica-u-okviru-16-dana-aktivizma-protiv-rodno-zasnovanog-nasilja/>

30. novembra, prof. dr. Snježana Stanar održala je predavanje **“Preventivna i korektivna uloga Univerziteta u sprečavanju psihološkog nasilja”**, te je uspješno održana i psihološka radionica **“Psihološko nasilje nije moj izbor”** koju je realizovala prof. dr. Nataša Kostić.

Predavanje “Staka Skenderova i Adelina Irbi – predvodnice rodne ravnopravnosti u obrazovanju” i radionica “Rodna ravnopravnost u obrazovanju” koje je realizovala prof. dr. Daliborka Škipina održani su 1. decembra.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-05122022-b>

5. UNIVERZITET U ZENICI (UNZE)

5.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNZE

U utorak, 29. novembra 2022., na Univerzitetu u Zenici (UNZE) održana je promocija knjige “Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetnoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja”, koja donosi rezultate velikog, regionalnog istraživanja provedenog u sklopu projekta “University and Gender Mainstreaming (UNIGEM)”. Zeničkoj promociji prisustvovalo je univerzitetsko osoblje te studenti i sudentice UNZE-a. Promotori_{ce} su bile_i redovne_i profesori_{ce} Univerziteta u Zenici, a skup je na početku pozdravila programska direktorica TPO fondacije prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, istaknuvši važnost projekta UNIGEM i regionalnog povezivanja.

Promotorica profesorica dr. Larisa Velić, dekanesa Pravnog fakulteta UNZE-a, također je naglasila važnost ovog (i ovakvih) istraživanja, kao i zajedničkog rada na institucionalizaciji rodne ravnopravnosti. Druga promotorica bila je dr. Maša Alijević, profesorica na Pravnom fakultetu UNZE-a, koja je predstavila strukturu knjige, osvrnuvši se na svako od 12 poglavlja, dok je profesor dr. Ilhan Bušatlić, prorektor UNZE-a, kao promotor fokus stavio na dvije teme: rodno osjetljivi jezik i značaj rangiranja prioriteta u oblasti rodne ravnopravnosti, kritički evaluirajući širi društveni značaj bavljenja određenim aspektima rodne ravnopravnosti.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-29112022-b>

5.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022

Kampanja “16 dana aktivizma” obilježena je na UNZE serijom tribina odsjeka za kulturalne studije UNZE, o ženama u savremenim bh umjetničkim praksama pod nazivom **“Profesije u izvedbeno-scenskoj kulturi i položaj umjetnica u njima”** koje su se održale od 06. do 09. decembra 2022. u konferencijskoj sali dekanata Filozofskog fakulteta UNZE. Predavačice su bile dramaturginja Nedžma Čizmo, redateljica Lajla Kaikčija, lektorica i pozorišna glasnogovornica Merima Handanović i glumica Snežana Vidović. Moderator svih događaja bio je dr. Hazim Begagić, docent.

Na Metalurško-tehnološkom fakultetu UNZE 08. decembra 2022. održano je **predavanje podijeljeno u tri tematska bloka**. Prvi tematski blok pod nazivom “Šta je rodna ravnopravnost i zašto je važna” održala je doc. dr. Dženana Radončić, drugi tematski blok “Psihološke posljedice rodne neravnopravnosti” održala je prof. dr. Anela Hasanagić, a treći “Oblici rodno zasnovanog nasilja” održala je doc. dr. Aida Rizvanović.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-09122022-c>

6. UNIVERZITET U BIHAĆU (UNBI)

6.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNBI

Univerzitet u Bihaću 30. novembra 2022. na Islamskom pedagoškom fakultetu promovisao je prvo regionalno istraživanje o rodnoj ravnopravnosti u akademskim zajednicama. Istraživanje je prezentirano u naučnoj publikaciji “Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja”, a promociju je upriličio Centar za ravnopravnost spolova Univerziteta u Bihaću. O publikaciji govorili/e su dr. sc. Vildana Pečenković, dr. sc. Jasmin Hošić i dr. sc. Jasmina Bešlić, koordinatorica Centar za ravnopravnost spolova UNBI.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-3011022-x1>

6.2. RADIONICA O IMPLEMENTACIJI GAP-A NA UNIVERZITETU U BIHAĆU

Univerzitet u Bihaću implementira svoj Gender akcioni plan (GAP) kroz niz aktivnosti koje su već prepoznate u široj društvenoj zajednici. Radionica sa članicama i članovima Savjetodavnog odbora kojim predsjedava prof. dr. Jasmina Bešliagić održana je 19.12.2022. kako bi se razgovaralo o monitoringu i sistemskim načinima praćenja svih aktivnosti.

Istaknuto je da je prvi cilj GAP-a: postati prepoznatljivi po politikama rodne ravnopravnosti, u velikoj mjeri i postignut. Univerzitetski gender centar je prepoznat po svom zalaganju za usvajanje i promicanje GAP-a pa su ga i općinske i kantonalne službe i sudovi pozvali da im pomogne u procesima usvajanja vlastitih gender akcionih planova. Pozitivno je i to što postoji podrška menadžmenta Univerziteta, jer se na taj način vodi računa o suštini implementacije GAP-a.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-19122022-a>

6.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA“ 2022

U organizaciji Centra za ravnopravnost spolova Univerziteta u Bihaću organizovan je i realizovan program obilježavanja kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNI-GEM. Fokus provedenih aktivnosti stavljen je na značaj prepoznavanja, prevencije i sankcionisanja nasilja.

Kampanja na ovoj instituciji počela je 28. novembra 2022. **promocijom publikacije “Nasilje nad trudnicama u Bosni i Hercegovini – porodica, zdravstveni sistem i radni odnosi”** koju je predstavio autor dr. sc. Zlatan Hrnčić i **istoimenom radionicom** koju je moderirala prof. dr. sc. Jasmina Bešliagić, koordinatorica Centra za ravnopravnost spolova UNBI. Tom prilikom naglašen je značaj prelaska društvene svijesti sa shvatanja o nasilju nad ženama kao “privatnog problema” u “javni problem”, koji je dug put od najvažnijeg društvenog značaja za promjenu društvene svijesti, navika i međusobnih društvenih odnosa. Promociji publikacije i radionici prisustvovali/e su nastavno osoblje i student/ce UNBI.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-29112022>

Dana 05. i 06. decembra 2022. **studenti_ce Pravnog fakulteta Univerziteta u Bihaću (UNBI) upriličili su posjete** Pedagoškom fakultetu i Islamskom pedagoškom fakultetu UNBI, kao i JU Medicinskoj školi Bihać, JU Mješovitoj elektrotehničkoj i drvoprerađivačkoj srednjoj školi, te Richmond Parku Međunarodnoj osnovnoj školi i koledžu. Cilj posjeta bila je edukacija o važnosti problema – rodno zasnovanog nasilja i rodne neravnopravnosti, kao i pronalaska potencijalnih rješenja za njihovu prevenciju i uspostavu rodne ravnopravnosti. Omogućile su spoznaju važnosti naznačenog društvenog problema i osvještavanje mlade populacije, kao i konstruktivne diskusije u pravcu pronalaska potencijalnih rješenja.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-07122022-y>

Centralni događaj Kampanje i okrugli sto na temu nasilja nad ženama organizovan je na Pravnom fakultetu UNBI, 09. decembra 2022. Učešće su uzeli studenti/ce Pravnog fakulteta UNBI, koji/e su uz mentorstvo koordinatorice Centra za ravnopravnost spolova UNBI prof. dr. sc. Jasmine Bešlagić održali prezentaciju, te moderirali/e Okruglim stolom. Događaju su prisustvovali predstavnici/ce javnog života USK, predstavnici/ce Skupštine i Vlade USK, Pedagoškog zavoda USK, Zavoda za javno zdravstvo USK, JU Centra za socijalni rad Bihać, Ministarstva unutrašnjih poslova USK, pedagozi/gice, psiholozi/ginje, prorektori, dekani, profesori/ce i student/ce Univerziteta u Bihaću, te predstavnici/ce medija, kao i drugi zainteresovani. Osim velikog interesovanja prisutnih za teme rodno zasnovanog nasilja koje je probudio događaj, značajni i korisni zaključci proizašli su iz debate njegove završnice.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-10122022-xa>

7. INTERNACIONALNI UNIVERZITET TRAVNIK U TRAVNIKU (IUT)

7.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA IUT

Na Internacionalnom univerzitetu Travnik (IUT) u Travniku 04. novembra 2022. Promovisano je prvo regionalno istraživanje o rodno zasnovanom nasilju (RZN) u akademskim zajednicama, objedinjeno u knjizi "Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja". Knjigu su promovisali prof. dr. Enes Huseinagić, dekan Ekonomskog fakulteta Travnik, Selma Otuzbir-Mecan, viša asistentica na Pravnom fakultetu Travnik, i doc. dr. Lejla Skopljak.

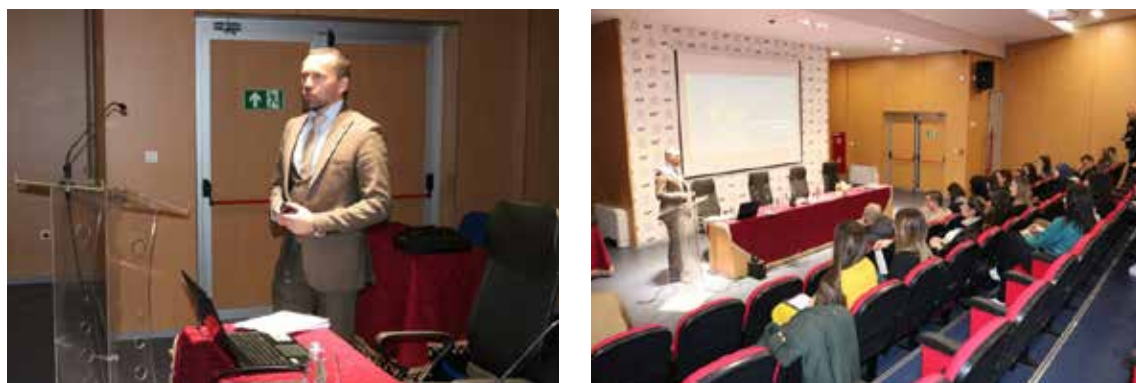
Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-07112022>

7.2. KAMPANJA "16 DANA AKTIVIZMA" 2022

Obilježavanje kampanje "16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost" na Internacionalnom univerzitetu Travnik obuhvatilo je više aktivnosti – promociju knjige, radionice, edukacije, sa ciljem pokazivanja odgovornosti prema problemima koje uzrokuje rodno zasnovano nasilje, te potrebi osiguranja poštovanja ljudskih prava.

Promocija knjige "Nasilje nad trudnicama u Bosni i Hercegovini – porodica, zdravstveni sistem i radni odnosi", autora dr. sc. Zlatana Hrnčića i **istoimena radionica** o nasilju nad trudnicama koju je također moderirao dr. sc. Zlatan Hrnčić, održana je 30. novembra 2022. Ovo značajno naučno djelo, nastalo na temelju sveobuhvatnog istraživanja, prisutne je upoznalo sa rasprostranjenošću, osobinama i posljedicama diskriminacije i nasilja nad trudnicama u našoj zemlji. Promociji knjige i radionici prisustvovali su studenti, akademsko osoblje univerziteta, predstavnica Općinskog suda Travnik, doc. dr. sc. Jasmina Tahirović, predstavnice Kantonalnog suda u Novom Travniku, Azra Lendo i Amila Fazlibegović i predstavnik Centra za socijalni rad Novi Travnik, Mahir Krehić.

Radionica “Rodna (ne)ravnoopravnost – predrasude i stereotipi” sa studentima, organizovana je u saradnji sa Centrom ženskih prava iz Zenice, 02. decembra 2022. Edukacija je imala interaktivni karakter, i doprinjela je usvajanju novih znanja, naročito u pogledu društvene manifestacije razlika između pojmova rod i spol, te saznanja o novoj praksi u osiguranju podrške i pomoći za žrtve nasilja. Edukatorice Centra za prava žena su svojim vještinama uspjele prenijeti znanje na sve učesnike/ce, te ih uključile u diskusiju.

Kampanja je nastavljena 08. decembra 2022. **projekcijom** seta sačinjenog od **šest videouradaka o nesvjesnoj pristrasnosti** sa namjerom da se prisutnim skrene pažnja na dominantne stavove u našem društvu. Prikazane videouratke pripremio je Univerzitet Sarajevo School of Science and Technology (SSST), jedan od partnerskih univerziteta u okviru projekta UNIGEM, u cilju kreativnog i inovativnog načina podizanja svijesti o fenomenu nesvjesne pristrasnosti u univerzitetskim zajednicama. Organizovana je i prateća radionica koju je moderirala Selma Otuzbir-Mecan, koordinatorica projekta UNIGEM na IUT-u.

Kampanja je okončana 12. decembra 2022. **radionicom “Razumijevanje muškosti: kako razviti rodnu odgovornost”** koju je vodio novinar i urednik Nikola Vučić, ujedno i autor knjige „Kritika toksične muškosti”.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-13122022-d>

8. UNIVERZITET “DŽEMAL BIJEDIĆ” U MOSTARU (UNMO)

8.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNMO

Tokom 07. decembra 2022. promovisano je prvog regionalnog **istraživanja** o rodno zasnovanom nasilju u akademskim zajednicama, prezentirano u knjizi **“Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitet-skoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja”** Knjigu su promovisali_e: prof. dr. Rebeka Kotlo, Pravni fakultet UNMO i koordinatorica UNIGEM projekta za UNMO, prof. dr. Asim Peco, Nastavnički fakultet UNMO, prof. dr. Veldin Ovčina, Ekonomski fakultet UNMO, diskusiju je moderirala mr. Edisa Demić, a UNIGEM projekt ispred TPO fondacije predstavile su koordinatorice Ivana Kulić i Iskra Tafro.

Više informacija je dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-08122022-b>

8.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022

Kampanja “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM na Univerzitetu “Džemal Bijedić” u Mostaru održana je u periodu od 06. do 09. decembra 2022. kada su upriličene različite aktivnosti - radionice, diskusije, predavanja i promocije knjiga s ciljem prevencije i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja, diskriminacije i seksualnog uznemiravanja, te osiguranja integriteta i kvaliteta u obrazovanju na ovoj instituciji.

Prvi u nizu događaja, **radionica “Razumijevanje muškosti: kako razviti rodnu odgovornost”**, održan je 06. decembra 2022. na Pravnom fakultetu UNMO. Gost predavač i moderator radionice bio je Nikola Vučić, novinar, urednik, autor knjige “Kritika toksične muškosti” čiji tematski blokovi „Etimologija i upotreba“ (toksična i hegemonistička muškost), „Rod i nadziranje“, „Posljedice toksične muškosti“ i „Istraživanja muškosti u BiH“ su ujedno bile tematske oblasti održane radionice. Učesnicima/cama omogućeno je bolje shvatanje da su identitet i ponašanje uslovljeni ne primarno biologijom, nego društveno-povijesnim prilikama, kao i načini i mogućnosti redefiniranja vlastitih uloga, zahtjeva, očekivanja, odnosa i normi.

Predavanja sa radionicom i diskusijama održana su 07., 08. i 09. decembra 2022. na Pravnom fakultetu UNMO, a tematske oblasti su bile: Ljudska prava i rodna ravnopravnost, zabrana diskriminacije i rodna ravnopravnost, i rodno zasnovano nasilje i rodna ravnopravnost. Predavanja na radionicama su održale rektorica Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru i profesorica na Pravnom fakultetu prof. dr. Alena Huseinbegović i koordinatorica projekta UNIGEM za Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru i profesorica na Pravnom fakultetu prof. dr. Rebeka Kotlo. Fokus ovih aktivnosti stavljen je na edukaciju i zdravu raspravu, animiranje studenata na aktivan angažman, elaborirajući i analizirajući paktično-pravne slučajeve o ljudskim pravima, rodnu ravnopravnost, stereotipe i predrasude, rodne dimenzije u društvu, istraživanja i značaj orodnjavanja visokog obrazovanja.

Kao završna aktivnost 09. decembra 2022. organizovana je **promocija publikacije** koja istražuje teme rodne ravnopravnosti sa posebnim fokusom na diskriminaciju trudnica **“Nasilje nad trudnicama u Bosni i Hercegovini – porodica, zdravstveni sistem i radni odnosi”** autora dr. sc. Zlatana Hrnčića, te je upriličena i **istoimena radionica** na Pravnom fakultetu UNMO. Promociji i radionici su prisustvovali/e i aktivno učestvovali/e u diskusiji studenti i studentice UNMO, te predstavnice Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave HNK, Ministarstva zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK i nevladinog sektora.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-12122022-b>

9. SVEUČILIŠTE HERCEGOVINA (SVEHER)

9.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SVEHER

Na Međunarodni dan ljudskih prava, 10. decembra 2022., na Fakultetu društvenih znanosti SVEHER promovisano je prvo regionalno i multidisciplinarno istraživanje o rodno zasnovanom nasilju u akademskim zajednicama, provedeno u sklopu projekta UNIGEM i predstavljeno u publikaciji **„Izazovi integracije rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici: Protiv rodno uvjetovanog nasilja“**. U prisustvu studentica i studenata, nastavnog i administrativnog osoblja o publikaciji su govorili dr. sc. Martina Primorac, dr. sc. Šahim Kahrimanović, i mr. sc. Marko-Antonio Brkić.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-10122022-x>

9.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022

Prekinuti šutnju o rodno zasnovanom nasilju informiranjem akademske zajednice i generalno javnosti o alarmantnoj situaciji, širenje svijesti o obimu problema, kao i predlaganje rješenja, vodilje su provedene kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM na Sveučilištu Hercegovina (SVEHER).

Ured za rodnu ravnopravnost SVEHER 05. decembra 2022. organizovao je **online radionicu** na temu ozbiljnosti problema rodno zasnovanog nasilja, u akademskoj zajednici i šire.

Na Fakultetu društvenih znanosti SVEHER, 10. decembra 2022., dr. sc. Zlatan Hrnčić predstavio je **rezultate istraživanja i publikaciju “Nasilje nad trudnicama u Bosni i Hercegovini-porodica, zdravstveni sistem i radni odnosi”**, te održao istoimenu radionicu. Tokom radionice razvila se zanimljiva rasprava o pitanjima vezanim za ovaj fenomen nasilja nad ženama, te je pokrenuta inicijativa da se razvije izborni kolegij posvećen ovom problemu.

10. UNIVERZITET SARAJEVO SCHOOL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY (SSST)

10.1. RADIONICA O IMPLEMENTACIJI GAP-A NA SARAJEVO SCHOOL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY (SSST) U SARAJEVU

Monitoring i evaluacija Gender akcionih planova (GAP) na univerzitetima je iznimno važna u orodnjavanju univerzitetske zajednice, njene kulture i programa. Da bi se partnerskim univerzitetima projekta UNIGEM pomoglo da prate implementaciju svojih GAP-ova, akademske direktorice UNIGeRC-a, prof. dr. Zilka Spahić Šiljak i prof. dr. Jasna Kovačević održale su 05.12.2022. radionicu sa članovima i članicama Savjetodavnog odbora za rodnu ravnopravnost Sarajevo School Science and Technology (SSST).

Ovaj Univerzitet prednjači u svojim politikama rodne ravnopravnosti i kroz orodnjavanja znanja nastoje da rodnu ravnopravnost uključe kao prožimajuće principe u sve oblasti. Posebno je to važno i izazov sa STEM oblasti, u kojima se tek i u svijetu više radi na orodnjavanju prirodnih i tehničkih znanosti.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-05122022-a>

10.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SSST

Sarajevo School of Science and Technology 05.12.2022. godine upriličilo je promociju knjige "Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici, koju su uredile prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, prof. dr. Jasna Kovačević i prof. dr. Jasmina Husanović. Na promociji su govorile prof. dr. Jasminka Hasić-Telalović, koordinatorka UNIGEM projekta, Emina Ganić, prof. dr. Jasna Kovačević i prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, a promociju je moderirao novinar Sladon Tomić.

Moderator se osvrnuo na ključne rezultate istraživanja sa fokusom na diskriminaciju manjina, etničkih, rodni, seksualnih, religijskih, osoba s poteškoćama u razvoju i invalida, koji su često nevidljivi i više trpe diskriminaciju nego većinska grupa.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-05122022>

10.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA“ 2022

Kao podrška globalnoj, a u okviru kampanje "16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost" projekta UNIGEM, Sarajevo School of Science and Technology (SSST) organizovao je svojevrsni pokret o svim relevantnim pitanjima koja se tiču rodne ravnopravnosti širom Kampusa, koji je okupio profesore/ice, student/ice i aktiviste/ice, s ciljem pozivanja na prevenciju i eliminaciju nasilja nad ženama i djevojčicama u svim njihovim oblicima i različitostima. Kampanja je uključila i ukazivanje na važnost primjene rodno osvještenih politika na Univerzitetu propagirajući Akcioni plan za ravnopravnost spolova kao prvi korak u promjeni sistema.

Intenzivan i zanimljiv program koji se odvijao do kraja Kampanje, započeo je 29. novembra 2022. **student-skom akcijom "Bedževi i koluti/Badgets and reels"** kada su student/ice, volonteri/ke podijelili bedževe i sa aktivnostima Kampanje upoznali preko 50 svojih kolega i kolegica, profesora i profesorica.

Održana su tri predavanja koja su okupila mnogobrojne student/ice, nastavno i administrativno osoblje SSST-a, i to „Historijat GEP-ova i motivacija za njihovu uspostavu na institucijama visokog obrazovanja“, održala je prof. dr. Jasminka Hasić Telalović, „Iskustva studenata kroz STUDIGEM projekat“ koje je održao Mirza Rastoder, osnivač i direktor HUB Homeworka i predavanje „Ženski glasovi u bh. Kinematografiji/Female Voices in BH Cinema“, koje je održala Emina Ganić, direktorica Sarajevske filmske akademije na SSST-u. Upriličena je i **projekcija videa o nesvjesnoj pristrasnosti**, koju su za studente i studentice SSST-a organizovale i provele Jasmina Katica i Jasmina Bajramović, uposlenice SSST-a.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-12122022-x1>

11. SVEUČILIŠTE U RIJECI (UNIRI)

11.1. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022

Na Sveučilištu u Rijeci u sklopu kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM održane su aktivnosti kojima su se, u saradnji nastavnog i stručnog osoblja te studenata i studentica, obilježili Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama i Međunarodni dan osoba s invaliditetom.

Prva aktivnost obuhvatala je gostovanje na Odjeku za pedagogiju Filozofskoga fakulteta u Rijeci, gdje su članice sveučilišne grupe za promicanje različitosti i inkluzivnih praksi Daria Glavan Šćulac, dipl. iur. i Sandra Nuždić, MPhil, studenticama i studentima 1. godine diplomskog sveučilišnog studija Pedagogija, u okviru kolegija Visokoškolska pedagogija održale **interaktivno predavanje o nesvjesnim pristranostima** (unconscious bias, implicit bias). Cilj predavanja bio je upoznati sudionike/ce s pojmom i posljedicama nesvjesnih pristranosti kao prepreka u postizanju ravnopravnog djelovanja pojedinaca i organizacija te potaknuti na njihovo prevladavanje, kako u svakodnevnici, tako i u obavljanju zanimanja pedagoga/inja. Interaktivnom predavanju prisustvovala su i nositeljica kolegija prof. dr. sc. Jasminka Ledić, asistentica na kolegiju dr. sc. Ivana Miočić te poslijedoktorandica dr. sc. Bojana Vignjević Korotaj, koje su potaknule promišljanje o nesvjesnim pristranostima u kontekstu postojećih kolegija i studijskih programa.

Druga aktivnost održala se na Akademiji primijenjenih umjetnosti UNIRI. **Studentice i studenti APURI**, na kolegijima Teorije i prakse novih medija i Semiotike slike pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Sanje Bojanić **obilježili su 3. decembar 2022., Međunarodni dan osoba sa invaliditetom**. U vizuelnoj igri predočavanja svega što se golim okom ne prepoznaje, ukazali su na intersekciju roda i različitih oblika mentalnih ali i fizičkih tegoba koje onemogućavaju lako i spontano obavljanje životnih procesa.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-07122022-b>

12. UNIVERZITET U NOVOM SADU (UNS)

12.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNS

U Rektoratu Univerziteta u Novom Sadu 31. oktobra 2022. održana je promocija knjige "Izazovi integrisanja rodne ravnopravnosti u univerzitetnoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja" u kojoj su objedinjeni rezultati prvog regionalnog istraživanja o rodno zasnovanom nasilju u akademskim zajednicama. O knjizi su govorile dr. Zorana Antonijević, naučna saradnica, Centra za međunarodnu bezbjednost, Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Beogradu, dr. Margareta Bašaragin predstavnik „Ženskih studija i istraživanja“ Novi Sad, podružnica Subotica i doc. dr. Gordana Lalić-Krstin, sa Filozofskog fakulteta, Univerziteta u Novom Sadu.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-03112022>

12.2. KAMPANJA “16 DANA AKTIVIZMA” 2022

Na Univerzitetu u Novom Sadu kampanja “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM obilježena je serijom događaja i mnoštvom provedenih aktivnosti sa ciljem podizanja svijesti o rodno zasnovanom nasilju i značaja prevencije femicida.

Kampanja je započela **predavanjem** na temu “**Osnovni pojmovi i termini rodni studija – izazovi kontekstualizacije i lokalizacije**” 29.11.2022. koje je održala dr. Zorana Antonijević, naučna saradnica Centra za međunarodnu bezbednost na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu, u svečanoj sali Filozofskog fakulteta. Predavačica je dala pregled najznačajnijih izazova sa kojima se istraživači susreću prilikom prenošenja pojmova i termina iz drugih jezika, prvenstveno engleskog kao dominantnog jezika u ovoj naučnoj oblasti, i načinima kako te izazove savladavaju. Kada je riječ o usvajanju određenih termina rodni studija i feminističke prakse iz drugih jezika, od velikog značaja su kontekstualizacija i lokalizacija (prevođenje kompjuterskih operativnih sistema na lokalne jezike uz poštovanje specifičnosti sredine u kojoj će se taj operativni sistem koristiti). Nakon predavanja uslijedila su pitanja iz publike i diskusija.

U fokusu tribine “**Rodno zasnovano nasilje i femicid – odgovornost i značaj medija**”, održane 01. decembra u Rektoratu UNS, bio je razgovor o medijima i etičkom izvještavanju o femicidu i nasilju. O rodno senzitivnom izvještavanju, posljedicama koje neetičko novinarstvo ostavlja na žene, načinima izvještavanja koji motivišu žrtve da prijave nasilje, te položaju novinarki koje se bave ovim temama, govorile su: Jovana Gligorićević, novinarka, autorica emisije “Tabu” i jedna od osnivačica grupe “Novinarke protiv nasilja”, Jelena

Višnjić, jedna od osnivačica i direktorica feminističkog kulturnog centra “Befem”, Sanja Pavlović ispred Autonomnog ženskog centra i članica grupe “Novinarke protiv nasilja”, te Marija Erdelji, fotografkinja i članica grupe “Novinarke protiv nasilja”. Razgovor je moderirala novinarka Tamara Srijemac.

Promocija knjige “Položaj žena u prostituciji u Republici Srbiji” autorke dr. Dragane Pejović, održana je u Rektoratu UNS, 05. decembra 2022. O knjizi su govorile: dr. Dragana Pejović, autorka i Darinka Provči, advokatkinja, dok je razgovor moderirala Gordana Lalić-Krstin, docentkinja na Filozofskom fakultetu UNS i v.d. sekretarke Odbora za rodnu ravnopravnost UNS. Knjiga problematizuje položaj žena koje se bave prostitucijom u Srbiji. Autorka prostituciju istražuje iz rodne perspektive jer se prostitucija smatra ženskom profesijom. Tako, posebnu pažnju posvećuje uzrocima koji utiču da žena odabere prostituciju za profesiju, sa fokusom na pravnom aspektu položaja žena u prostituciji koja je zakonom regulisana kao prekršaj protiv javnog reda i mira.

Obilježavanje Kampanje zaokruženo je **radionicom “Muškarci protiv nasilja nad ženama”**, koja se održala 08. decembra 2022. u multimedijalnoj sali Rektorata UNS. Radionicu je vodio Miloš Čajić, organizacija “Ne posmatraj. Reaguj!”. Posebno je istaknuto da su žene godinama bile predvodnice u borbi protiv nasilja, ali se danas sve više muškaraca takođe priključuje i daje podršku ovoj važnoj društvenoj temi. Muškarci mogu doprinijeti zaustavljanju nasilja kroz uticaj na druge muškarce, naročito dječake, te

svojim pozitivnim primjerima i angažmanom ukazati na činjenicu da ovaj problem pogađa društvo u cjelosti, kao i da je potrebno mijenjati društvene norme kako bi se izgradilo društvo ravnopravnosti bez nasilja.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16122022-d>

13. UNIVERZITET U BEOGRADU (INSTITUT ZA FILOZOFIJU I DRUŠTVENU TEORIJU- IFDT)

13.1. TRENING „RODNA RAVNOPRAVNOST U PRAKSI OBRAZOVNIH I NAUČNOISTRAŽIVAČKIH INSTITUCIJA“

U Rektoratu Univerziteta u Beogradu je u utorak i srijedu, 7. i 8. juna 2022., održan trening pod nazivom *Rodna ravnopravnost u praksi obrazovnih i naučnoistraživačkih institucija*, kojem su prisustvovali predstavnici i predstavnice partnerskih institucija koje učestvuju u projektu UNIGEM. Pozdravne riječi su prisutnima uputili dr. Luka Glušac, pomoćnik direktorice Instituta za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu, dr. Vladimir Mikić, generalni sekretar Univerziteta u Beogradu, i prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, programska direktorica TPO fondacije iz Sarajeva.

Teme, obrađene tokom treninga, bile su: Izazovi provođenja rodnog akcionog plana u akademskoj zajednici i Izazovi gender mainstreaminga na Univerzitetu u Beogradu. Prvu temu je izložila dr. Ana Hofman, viša naučna saradnica sa Inštituta za kulturne in spominske študije ZRC SAZU (Slovenija), a drugu prof. dr. Ivanka Popović sa Tehnološko-metalurškog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Treća tema je nosila naslov *Rodna ravnopravnost u praksi obrazovnih i naučnoistraživačkih ustanova: unapređenje normativnog okvira na osnovu procene stanja*, a predstavila ju je profesorica Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu dr. Ljubinka Kovačević.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-15062022>

13.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNBG

U četvrtak, 1. decembra 2022., na Univerzitetu u Beogradu (UNBG) održana je promocija knjige "Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja", koju su uredile Zilka Spahić Šiljak, Jasna Kovačević i Jasmina Husanović. Promotorice provedenog istraživanja u Beogradu su bile profesorica dr. Zilka Spahić-Šiljak, programska direktorica TPO fondacije iz Sarajeva i gostujuća profesorica na londonskom Univerzitetu u Roehamptonu, i dr. Jelena Čeriman, naučna saradnica na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju (IFDT) Univerziteta u Beogradu, a moderatorica je bila Milica Resanović, naučna saradnica na IFDT-u.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-09122022>

13.3. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA“ 2022

Kampanju “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu obilježile su promocije naučnih publikacija nastalih u sklopu projekta UNIGEM.

01.12.2022. promovisana je publikacija **“Rodno zasnovano nasilje u univerzitetskim zajednicama. Politika, prevencija i obrazovne intervencije u Britaniji”**, koju su uredile Sundari Anitha, profesorica na Fakultetu društvenih i političkih nauka Univerziteta Lincoln, i Ruth Lewis, profesorica na Odsjeku za društvene nauke Univerziteta Northumbria. Ovu knjigu su, pored profesorice dr. Zilke Spahić-Šiljak i dr. Jelene Čeriman, promovirale i same urednice, Sundari Anitha i Ruth Lewis, te profesorica dr. Dženana Radončić s Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici, a promociju je moderirala Milica Resanović.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-09122022>

Laboratorija za istraživanje roda (GenLab) Instituta za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu 02. decembra 2022. organizovala je radionicu **“Mapiranje rodno zasnovanog nasilja u regionu: Istraživanja o akušerskom nasilju u Bosni i Srbiji”**. Na radionici, dr.sc. Zlatan Hrnić predstavio je svoje istraživanje i publikaciju „Nasilje nad trudnicama u Bosni i Hercegovini – porodica, zdravstveni sistem i radni odnosi” namjenu stručnoj i naučnoj zajednici, ali i svim drugim zainteresovanim stranama koje imaju cilj doprinijeti kreiranju kvalitetnijeg društvenog okruženja za planiranje porodice, unapređenju reproduktivnog zdravlja žena i socijalnih politika u Bosni i Hercegovini. Pravica Marina Mijatović prisutnim je predstavila rezultate istraživanja o akušerskom nasilju u Srbiji koje je proveo advokatski tim iz Beograda, u kojem su pored uvodničarke učestvovali i Jelena Stanković i Ivana Soković Krsmanović. Izveštaj tri advokatice ukazuje na teško kršenje ljudskih prava u srpskim bolnicama. Moderatorica radionice bila je dr. Ljiljana Pantović, naučna saradnica Instituta za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu i članica Laboratorije za istraživanje roda (GenLab).

Više informacija dostupno na:

<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-15122022-c>
https://www.youtube.com/watch?v=gJZK_gwgFoQ

14. UNIVERZITET DONJA GORICA (UDG)

14.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UDG

Na Univerzitetu Donja Gorica (UDG) (Crna Gora) održana je promocija knjige "Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno uvjetovanog nasilja". Promotori_ice su bile_i prof. dr. Nela Milošević, dr. Milica Kovač Orlandić, dr. Ivan Jovetić i dr. Nikoleta Đukanović.

14.2. KAMPANJA "16 DANA AKTIVIZMA" 2022

Obilježavanje Kampanje započelo je 25. novembra 2022. na Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama **promocijom UNIGEM istraživanja** prezentovanog u publikaciji "Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja" urednica prof. dr. Zilke Spahić-Šiljak, prof. dr. Jasne Kovačević i prof. dr. Jasmine Husanović. Riječ je o prvom regionalnom istraživanju o rodno zasnovanom nasilju u akademskim zajednicama, provedenom na 18 partnerskih institucija projekta UNIGEM, prezentiranom u 12 poglavlja studiozne, sveobuhvatne i analitičke publikacije koja je istovremeno i praktična platforma za institucionalnu i normativnu regulaciju rodne ravnopravnosti i rodno zasnovanog nasilja. Publikaciju su prezentovali članovi/ce Savjetodavnog odbora Kancelarije za rodnu ravnopravnost na UDG-u prof. dr. Nela Milošević, dr. Milica Kovač Orlandić, dr. Ivan Jovetić i dr. Nikoleta Đukanović.

Studenti/ce Fakulteta za dizajn i multimediju UDG, na čelu sa dekanicom prof. dr. Tatjanom Burzanović, kreirali su i upriličili **svečano otvorenje izložbe radova** 01. decembra 2022. na teme rodno zasnovanog nasilja u obrazovanju i borbe protiv nasilja nad ženama. Studenti i studentice, nastavno osoblje i ostali zainteresovani, izložbu su mogli pogledati u holu fakulteta do kraja trajanja kampanje.

Više informacija dostupno na:

<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-13122022-f>
<https://www.youtube.com/watch?v=49IG5H6yRPA&t=1s>

15. SVEUČILIŠTE U MOSTARU

15.1. TRENING O NESVJESNOJ PRISTRASNOSTI

Fondacija TPO iz Sarajeva u saradnji sa Sveučilištem u Mostaru (SUM) u okviru *projekta University and Gender Mainstreaming (UNIGEM)* od 31.8. do 2. 9. 2022. održala je Trening o nesvjesnoj pristranosti na Pravnom fakultetu SUM-a. Tokom tri dana treninga učesnice i učesnici, (univerzitetsko nastavno i administrativno osoblje s 19 partnerskih institucija) imali su priliku čuti predavanja i učestvovati u praktičnim vježbama profesora dr. Melisse Jones Briggs i dr. Dana Milтона Kleina s Univerziteta Stanford (SAD). Tijekom prvog dana UNIGEM-ovog treninga predstavljene su sljedeće teme:

1. Generativno vodstvo
2. Strategije za inkluzivne kulture
3. Psihološka sigurnost
4. Djelovanje i moć

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-06092022>

15.2. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SUM

Sveučilište u Mostaru 22. novembra 2022. promoviralo je prvo regionalno istraživanje o rodno zasnovanom nasilju (RZN) u akademskim zajednicama, prezentirano u publikaciji „Izazovi integracije rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici: Protiv rodno uvjetovanog nasilja“. O publikaciji su govorili: prof. dr. Davorka Topić Stipić, dr. sc. Zlatko Brkić i doc. dr. Ivona Čarapina Zovko.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-2211022-x1>

16. PRAVNI FAKULTET U ZAGREBU (UNZG)

16.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UNZG

U utorak, 20. decembra 2022., na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održana je promocija knjige "Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici: Protiv rodno uvjetovanog nasilja". Promotori_cce su bile_i mr. sc. Lana Bobić, prof. dr. Dario Čepo i prof. dr. Branka Galić, a ulogu moderatorice imala je prof. dr. Snježana Vasiljević.

Više informacija dostupno na:

<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-21122022>

16.2. KAMPANJA "16 DANA AKTIVIZMA" 2022

Sveučilište u Zagrebu na Pravnom fakultetu (PFZG) povodom kampanje "16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost" organizovalo je online radionicu, studentsku debatu i pub kviz s ciljem prevencije i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja. Radionica "Rodna (ne)ravnopravnost: mehanizmi pravne zaštite" održala se online 16.12.2022., a vodile su je prof. dr. Ivana Grgurev i prof. dr. sc. Snježana Vasiljević.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-16122022-c>

17. UNIVERZITET CRNE GORE (UCG)

17.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA UCG

Promocija knjige „Izazovi integriranja rodne ravnopravnosti u univerzitetskoj zajednici: Protiv rodno zasnovanog nasilja“ urednica Zilke Spahić-Šiljak, Jasne Kovačević i Jasmine Husanović, održana je u ponedjeljak, 21. novembra sa početkom u 9h na Fakultetu političkih nauka.

O knjizi su govorile mr Milena Aćimić-Remiković, saradnica u nastavi na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore i mr Ksenija Rakočević, saradnica u nastavi na Filološkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

17.2. RADIONICE NA TEMU RODNE RAVNOPRAVNOSTI I RODNO ZASNOVANOG NASILJA NA PRAVNOM FAKULTETU UNIVERZITETA CRNE GORE

Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore uspješno je sproveo niz radionica na temu rodne ravnopravnosti i rodno zasnovanog nasilja, u sklopu projekta UNIGEM. Prva, u nizu od tri radionice "Korak nazad za ženska ljudska prava - pravo na abortus u 21.vijeku" održana je 8. decembra 2022.godine. Na radionici je govorila mr Sanja Grbović, saradnica u nastavi na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Druga radionica nosila je naziv "Nasilje nad ženama u praksi Evropskog suda za ljudska prava" i održana je 27. decembra 2022. godine u prostorijama Pravnog Fakulteta Univerziteta Crne Gore. Na radionici je govorio prof. dr Nebojša Vučinić, profesor međunarodnog prava u penziji i bivši sudija Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu.

Posljednja u nizu od tri radionice pod nazivom "Položaj žena u crnogorskom društvu: Da li smo stvarno ravnopravni?" održana je 29. decembra 2022. godine, a na radionici je govorila mr Milena Aćimić Remiković, saradnica u nastavi na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

17.3. „GOVOR MRŽNJE KAO OTPOR JEDNAKOSTI ŽENA U SAVREMENOM DRUŠTVENOM KONTEKSTU„

Kancelarija za rodna pitanja Univerziteta Crne Gore raspisala je konkurs za najbolji esej na temu: "Govor mržnje kao otpor jednakosti žena u savremenom društvenom kontekstu". Nagrade su osvojile:

1. mjesto - Miljana Janjušević
2. mjesto - Kristina Janković
3. mjesto - Sara Marković

Više informacija dostupno na:

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1263/objava/155516-nagrade-za-najbolje-eseje-na-temu-govora-mrznje-kao-otpora-jednakosti-zena-u-savremenom-drustvenom-kontekstu>

18. SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYER U OSIJEKU

18.1. PROMOCIJA UNIGEM ISTRAŽIVANJA NA SVEUČILIŠTU J.J.S. U OSIJEKU

6. 12. 2022. u 16 sati na Filozofski fakultet u Osijek, u svečanoj dvorano 60, održana je promocija knjige ***Izazovi integracije rodne ravnopravnosti u sveučilišnoj zajednici: protiv rodno uvjetovanog nasilja***, koju su predstavile izv. prof. dr. sc. Anita Dremel, doc. dr. sc. Dragana Božić Lenard i mag. soc. Ljiljana Pintarić.

18.2. KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA“ 2022

U svečanoj dvorani 39 na Filozofskom fakultetu u Osijeku u sklopu 16 dana aktivizma koji se obilježavaju povodom međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, u organizaciji Povjerenstva za rodnu ravnopravnost Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku i projekta UNIGEM, 9. prosinca 2022. godine u 11 sati održano je predavanje izv. prof. dr. sc. Barbare Herceg Pakšić: *Rodno uvjetovano nasilje – nasilje u obitelji – imamo li učinkovite odgovore?* Predavanju je prethodio pozdravni govor izv. prof. dr. sc. Anite Dremel koja je najavila gostujuće predavanje Barbare Herceg Pakšić, izvanredne profesorice Pravnog fakulteta i vanjske suradnice Katedre za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Predavanje je bilo podijeljeno u četiri dijela: definicija i oblici rodno uvjetovanog nasilja, odgovori na rodno nasilje u prekršajnom i kaznenom pravu, prava žrtve u prekršajnim postupcima te sustav podrške žrtvama i svjedocima rodnog i obiteljskog nasilja u Republici Hrvatskoj.

Više informacija dostupno na: <https://www.ffos.unios.hr/prevencijom-protiv-nasilja/>

DODATNE AKTIVNOSTI UNIGEM PROJEKTA

SVEČANO OTVARANJE IZLOŽBE „ZNAŠ LI?“

Dana 24.11. 2022. svečano je otvorena i izložba „Znaš li?“, sačinjena od deset plakata koji sadržavaju poruke najčešćih oblika rodno zasnovanog nasilja (RZN) na univerzitetima, koja je do kraja Kampanje biti izložena na Kampusu UNSA-e. Izložbeni aspekt kampanje „Znaš li“ se sastoji od 9 poruka koje predstavljaju neke od najčešćih vidova rodno zasnovanog nasilja koje je usmjereno ka studentskoj populaciji. „Ženska glavo.“, „Kolegice, nasmiješite se malo“, „Otkud toliko žena na muškom fakultetu?“ samo su neke od poruka koje se mogle vidjeti u sklopu ove izložbe a koje reprezentuju svaprisutnost rodno zasnovanog nasilja u akademskoj zajednici. Kreativne zasluge za metalne nosače izložbene postavke, sa svjetlosim LED diodama, pripadaju učenicima/ama JU Željeznički školski centar iz Sarajeva, koji su ih izradili pod mentorstvom svojih profesora.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-24112022>

PANEL DISKUSIJA “VAŽNOST OBRAZOVANJA ZA LJUDSKA PRAVA I POVEZIVANJE SA PRAKSOM”

Povodom završetka kampanje “16 dana aktivizma” TPO fondacija organizovala je panel diskusiju na temu važnosti obrazovanja za ljudska prava i povezivanje sa praksom, u prostorijama Centra za interdisciplinarnu studiju “Prof. dr. Zdravko Grebo” Univerziteta u Sarajevu (UNSA). Učesnici/e panela bili su studenti/ce Evropskog regionalnog mastera Demokratija i ljudska prava u Jugoistočnoj Evropi UNSA-e, Delila Islamović i Slobodan Golubović, a panel diskusiju je moderirala projektna koordinatorica TPO Fondacije Ivana Kulić.

Tokom panela učesnici/e su preispitali na koji način je rodno zasnovano nasilje prisutno u akademskoj zajednici, kako unaprijediti odnos između akademske i aktivističke zajednice, te koje su to promjene na čijim se implementacijama mora insistirati kako bi univerziteti postali prostori jednakosti. Događaj je održan na engleskom jeziku.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-12122022>

PREVENIRANJE NASILJA I OSIGURAVANJE LJUDSKIH PRAVA RAZGOVOROM

Književnica, pjesnikinja i novinarka, Saida Mustajbegović, o završnim aktivnostima Kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM, napisala je tekst “Preveniranje nasilja i osiguravanje ljudskih prava razgovorom”, plasiran u BUSINESS MAGAZINE, koji je među najtraženijim bh. magazinima.

Više informacija na:

<https://business-magazine.ba/2022/12/14/preveniranje-nasilja-osiguravanje-ljudskih-prava-razgovorom/>

FONDACIJA “IZVOR NADE” REALIZOVALA STUDENTSKI PROJEKAT “NE ŽMIRI VOL.2”

Fondacija “Izvor nade” u sklopu projekta UNIGEM realizovala je aktivnosti povodom kampanje „16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost“ u sklopu studentskog projekta “Ne žmiri vol. 2”, kojim se naglašavao problem rodno zasnovanog nasilja u bh. društvu i pozvalo na informisanje i rad na rješavanju ovog sveprisutnog problema. Tokom početne faze projekta pokrenuta je online kampanja na društvenim mrežama, putem koje su uspješne aktivistica iz cijele zemlje pozivale na akciju, osnaživanje žena i borbu protiv rodno zasnovanog nasilja.

Održana je i projekcija igrano – dokumentarnog filma “Bez glasa” u produkciji Forum Teatra, koji govori o pojavnim oblicima nasilja. Uz projekciju filma je organizovan je i Otvoreni forum sa panelisticama koje su predstavnice civilnog sektora koji intenzivno radi na temi rodno zasnovanog nasilja. Učesnice su bile Ivana Kulić (TPO Fondacija), Zorana Tovilović (Institut za razvoj mladih KULT), te Jadranka Miličević (Fondacija CURE), koje su govorile o pojavama rodno zasnovanog nasilja u bh. društvu. Događaj je upriličen 08.12.2022. u prostorijama Studentskog doma “Prof.dr. Fikret Hadžić”.

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-13122022-c>

REALIZOVAN PROJEKT “ISLAMSKI KRIŠĆANSKI TEOLOŠKI DISKURSI O PREPOZNAVANJU I PREVENCIJI NASILJA NAD ŽENAMA”

U slopu kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM studentice Međureligijskog studija i izgradnje mira sprovele su studentski projekat o temi “Islamski i kršćanski teološki diskursi o prepoznavanju i prevenciji nasilja nad ženama”. Projekat se sastojao od aktivističkog dijela koji su provodile preko društvenih mreža sa kratkim porukama teologa i kolega studenata i akademskog dijela gdje su profesori dr. Darko Tomašević sa Katoličkog bogoslovnog fakulteta iz Sarajeva i dr. Džemaludin Latić sa Fakulteta islamskih nauka održali predavanje o pomenutoj temi u amfiteatru Gazi Husrev begove medrese.

Više informacija dostupno na:

<http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-13122022-b>

EDUKACIJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI- RADIONICA NIKOLE VUČIĆA

TPO fondacija producirala je **video edukaciju o rodnoj ravnopravnosti** nastalu na temelju edukativnih radionica **“Razumijevanje muškosti: kako razviti rodnu ravnopravnost”** i naučnog istraživanja o ovoj problematici poznatog bh. novinara i urednika Nikole Vučića, ujedno i autora knjige „Kritika toksične muškosti”. Radionice su održane na osam partnerskih univerziteta projekta UNIGEM u okviru kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost”. Danas kada je nasilje normalizovano i kada najveći izazov predstavlja otvoriti oči i sagledati ozbiljnost problema koji razara živote ljudi, porodica i društva, svojom knjigom, ali i održanim radionicama,

Nikola Vučić otvara oči o posljedicama toksične muškosti na živote pojedinaca i društva u cjelini, ali i ohrabruje da se ideološke konstrukcije muškosti propituju, a njeni toksični elementi mijenjaju.

Više informacija dostupno na: <https://www.youtube.com/watch?v=yvLGHv85AYs&t=17s>

ŠTA JE NAMA GENDER: CRTICE IZ PORODIČNOG ŽIVOTA, SEAD HRUSTANOVIĆ

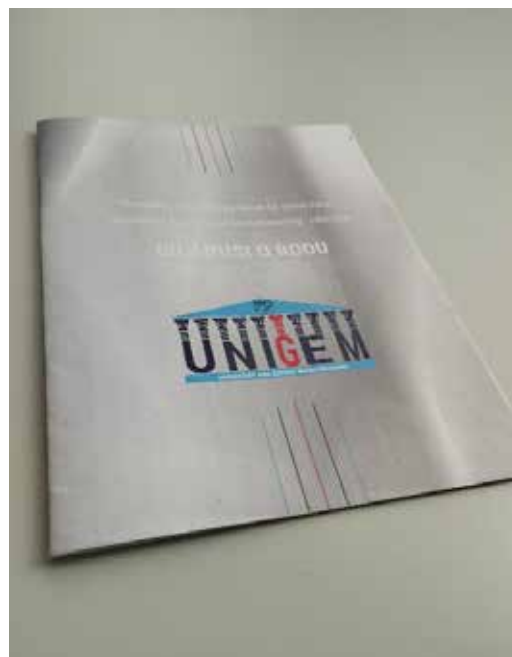

U sklopu kampanje “16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost” projekta UNIGEM, kreiran je humoristični, istovremeno i edukativni video “**Crtice iz porodičnog života: Šta je nama gender?**” koji je **komičar Sead Hrustanović** snimio u saradnji sa partnerskom institucijom projekta UNIGEM, Sarajevo School of Science and Tehnology (SSST).

Više informacija dostupno na: <http://www.tpo.ba/b/novosti/novost.php?id=c-13122022-e>

SILABUSI O RODU ZA UNIVERZITETSKE NASTAVNE PLANOVE I PROGRAME

Jedna od aktivnosti projekta UNIGEM u 2022. bila je izrada silabusa o rodu za univerzitetske nastavne planove i programe. Silabusi su stavljeni na raspolaganje partnerskim univerzitetima, kako bi ih oni integrisali u nastavni proces i ponudili studentkinjama i studentima. Univerziteti su mogli mijenjati, tj. prilagoditi, ponuđeni materijal radi usklađivanja sa svojim internim propisima, a kako bi ga učinili primjenjivim u svom radu. Ovo znači da su partnerski univerziteti imali mogućnost uvesti silabuse i kao izborne predmete, modularno ili na način koji smatraju da najbolje odgovara. Uvođenje silabusa o rodu predstavlja podršku nastojanjima visokoobrazovnih institucija da smanje sve oblike uznemiravanja i diskriminacije, posebno rodne diskriminacije i seksualnog uznemiravanja, te da šire klimu uzajamnog poštovanja, razumijevanja i tolerancije između nastavnog i nenastavnog osoblja te studentske populacije.

2. FEMINIZAM I RELIGIJA (FER) ŠKOLA

TPO fondacija i Ekumenska inicijativa žena (EIŽ) iz Omiša su 2021. godine pokrenule prvu *online* FER školu na Balkanu. <https://ferskola2022.onlinebase.net/>

Voditeljice FER škole su v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak i dr. sci. Jadranka Rebeka Anić, a Škola je namijenjena svima koji žele akademski propitivati svoja uvjerenja, stavove, znanja i prakse o ljudskim pravima i slobodama i koji žele istraživati na koji način rodni stereotipi oblikuju živote žena i muškaraca u porodici i društvu.

**Žensko tijelo kao bojište moralnosti
- mehr i pokrivanje tijela**
Autorica: Zilka Spahić Šiljak

**Redovnica Jadranka Rebeka Anić:
Marija Magdalena nije bludnica
nego Isusova najbolja učenica i
apostola, ali trebala je poslužiti
kao primjer obraćenja**

demokratizacije

**Islam and feminism. Mission
(Im)possible?**

Autorica: Zilka Spahić Šiljak

2.1. PRVI CIKLUS FER ŠKOLE

Nakon pilot faze, od februara do maja 2022. godine održan je prvi ciklus FER škole, koju su pohađale 141 polaznica. Škola je u ovom periodu ponudila pet kurseva u trajanju od 15 tjedana (30 sati predavanja i 15 sati vježbi):

1. Religija, rod i mediji (prof. dr. Suzana Peran iz Zagreba),
2. Rod, religija i izgradnja mira (v. prof. dr. Zlatiborka Popov-Momčinović i v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak iz Sarajeva)
3. Filozofija i rod (prof. dr. Milena Karapetrović iz Banja Luke i Julijana Tešija-Mladenovska iz Osijeka)
4. Religija i rodno zasnovano nasilje (prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, dr. sci. Jadranka Rebeka Anić iz Splita i mr. sci. Melika Šahinović iz Visokog)
5. Povijest feminizma na Istoku i Zapadu (v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak i dr. Amina Selimović iz Osla).

Školu su završile 72 polaznice, a njih 26 su napisale svoje akademske radove i dobile certifikate s ocjenom i transkriptom kursa. Na kraju semestra, 8. oktobra 2022., u organizaciji TPO fondacije iz Sarajeva i Ekumenske inicijative žena iz Omiša polaznicama su u Centru za interdisciplinarne studije prof. dr. Zdravko Grebo u Sarajevu uručeni certifikati.

Više informacija dostupno na: <https://ferskola2022.onlinebase.net/odrzana-svecana-dodjela-certifikata-fer-skole-za-generaciju-2021-2022/>

2.2. DRUGI CIKLUS FER ŠKOLE

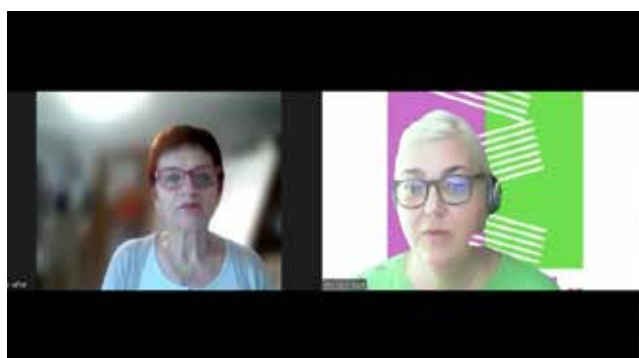
Drugi ciklus počeo je u oktobru 2022. godine sa 113 polaznica, a semestar, koji završava 20.01.2023. godine, uspješno okončava 68 polaznica. U ovom ciklusu su održani sljedeći kursevi u trajanju od 15 tjedana (30 sati predavanja i 15 sati vježbi):

1. Sociologija roda (prof. dr. Anja Zalta iz Ljubljane, dr. sci. Zorana Antonijević, dr. sci. Adriana Zaharijević iz Beograda)
2. Rod, religija i izgradnja mira (v. prof. dr. Zlatiborka Popov-Momčinović i v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak iz Sarajeva)
3. Filozofija i rod (prof. dr. Milena Karapetrović iz Banja Luke i Julijana Tešija-Mladenovska iz Osijeka)
4. Religija i rodno zasnovano nasilje (prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, dr. sci. Jadranka Rebeka Anić iz Splita i mr. sci. Melika Šahinović iz Visokog)
5. Povijest feminizma na Istoku i Zapadu (v. prof. dr. Merima Jašarević iz Mostara i v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak iz Sarajeva)

2.3. PODKASTI

Za FER školu je snimljeno 13 podkasta, i to: 7 podkasta na temu *Rod, religija i izgradnja mira*, 1 podkast na temu *Odnos rodno uvjetovanog nasilja i komunikacije: od jezika do (medijske) slike*, 5 podkasta na temu *Religija i rodno uvjetovano nasilje*. Svaki podkast traje od 30 do 45 minuta, a namijenjeni su polaznicima i polaznicama koje i ne žele pratiti akademski program FER škole. Svi podkasti su dostupni u Odjelu za multimediju internetske stranice FER škole: <https://ferskola2022.onlinebase.net/multimedia/>

3. SAPERE BH PROGRAM

3.1. SAPERE BH PROGRAM

3.1.1. SAPERE BH: PRVI MODUL EDUKACIJE NASTAVNOG OSOBLJA IZ KANTONA SARAJEVO

U periodu od 24-25. februara, 2022. godine, realizovan je dvodnevni trening u okviru programa SAPERE BH – Filozofija za djecu (P4C) u Sarajevu. Učesnici/e treninga su bili 40 nastavnika/ca razredne nastave, prema odabiru Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo. TPO fondacija, u saradnji s Institutom SAPERE iz Velike Britanije, u posljednje četiri godine dodatno obrazuje nastavno osoblje osnovnih i srednjih škola te univerziteta za primjenu metoda kritičkog mišljenja (P4C) u nastavnom procesu.

Više informacija dostupno na:

<https://thinkerica.ba/sapere-bh-edukacija-nastavnog-osoblja-iz-kantona-sarajevo/>

3.1.2. SAPERE BH: DRUGI MODUL EDUKACIJE NASTAVNOG OSOBLJA IZ KANTONA SARAJEVO

U periodu od 22-23. marta, 2022. godine održan je drugi modul edukacije SAPERE BH (Filozofija za djecu – P4C) za 29 nastavnika/ca razredne nastave Kantona Sarajevo.

TPO fondacija, u saradnji s Institutom SAPERE iz Velike Britanije, u posljednje četiri godine dodatno obrazuje nastavno osoblje osnovnih i srednjih škola te univerziteta za primjenu metoda kritičkog mišljenja (P4C) u nastavnom procesu.

Više informacija dostupno:

<https://thinkerica.ba/drugi-modul-edukacije-nastavnog-osoblja-iz-kantona-sarajevo/>

3.1.3. SAPERE BH: TREĆI MODUL EDUKACIJE NASTAVNOG OSOBLJA KANTONA SARAJEVO

U periodu od 12.-13. maja, 2022. godine u Hotelu Holiday u Sarajevu, realizovan je treći modul SAPERE BH edukacije za 25 nastavnika/ca razredne nastave. Ovoga puta TPO Fondacija je ugostila doc. dr Brunu Ćurko sa Sveučilišta u Splitu ujedno i osnivača Udruge „Mala filozofija“.

Više informacija dostupno na:

<https://thinkerica.ba/sapere-bh-treci-modul-edukacije-nastavnog-osoblja-kantona-sarajevo/>

3.1.4. SAPERE BH: ČETVRTI MODUL P4C EDUKACIJE – KANTON SARAJEVO

Osnaživanje nastavnika/ca za kritičko mišljenje ključno je za uspješnu kurikularnu reformu. U okviru UNIGEM projekta nastavnici/e se pripremaju da kritički promišljaju pitanja rodne ravnopravnosti, izgradnje mira, dijaloškog razrješavanja problema i druge važne teme. Završni P4C trening je realizovan za nastavnike/ce u KS u periodu 22-23. avgust, 2022. godine, a vodile su ga:

prof. dr. Zilka Spahić Šiljak, programska direktorica TPO Fondacije,

mr. sc. Elmana Cerić, koordinatorica SAPERE BH programa,

mr. sc. Sedžida Hadžić, saradnica Instituta za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja Kantona Sarajevo,

mr. Dragana Koprivica, nastavnica Franjevačke klasične gimnazije Visoko.

Više informacija dostupno na:

<https://thinkerica.ba/sapere-bh-cetvrti-modul-p4c-edukacije-kanton-sarajevo/>

3.2. CERTIFICIRANO 26 NASTAVNIKA/CA IZ KS ZA P4C

U okviru UNIGEM projekta organizirana je svečana dodjela certifikata 24. avgusta, 2022. za 26 nastavnika/ca razredne nastave iz Kantona Sarajevo za upotrebu P4C metode.

Uvodne riječi dala je ministrica za odgoj i obrazovanje KS, Naida Hota Muminović te je istakla da je prije 10 godina, Kanton Sarajevo imao 20.500 učenika u srednjim školama, a u ovoj godini taj broj iznosi 14.300. To je skoro trećina manje. Ove činjenice prosvjetni radnici moraju biti svjesni. Iako se obrazovni sistem susreće sa različitim izazovima, nastavni kadar ga može činiti kvalitetnim kontinuiranim stručnim usavršavanjem.

Više informacija dostupno: <https://thinkerica.ba/certificirano-26-nastavnika-ca-iz-ks-za-p4c/>

3.3. SIMPOZIJ P4C: ZLATNI JUBILEJ – REFLEKSIJE, PERSPEKTIVE, IZAZOVI

U okviru EMIL projekta 24.08.2022., u Sarajevu, organiziran je jednodnevni međunarodni simpozij *Filozofija za/s djecom P4/wC: Zlatni jubilej – refleksije, perspektive, izazovi*. U čast Matthew Lipmana koji je prije 50 godina započeo primjenu P4C metode u obrazovanju učenika/ca i nastavnika/ca, a koja se danas primjenjuje u preko 60 zemalja širom svijeta.

Više informacija dostupno na:

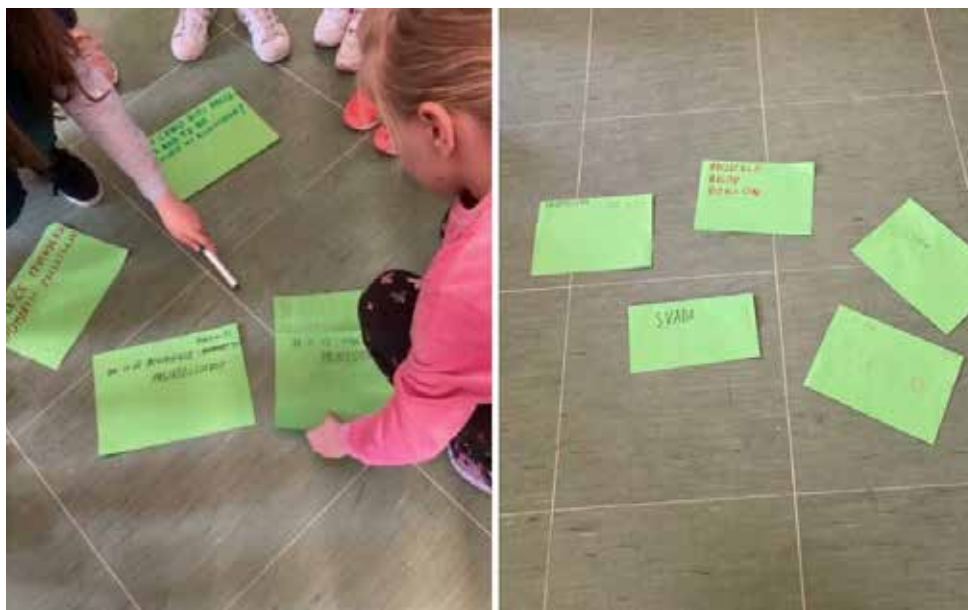
<https://thinkerica.ba/simpozij-p4c-zlatni-jubilej-refleksije-perspektive-izazovi/>

3.4. P4C U OŠ „PORODICE EF. RAMIĆ“ – DA LI ĆE SAMO IZVINJENJE POPRAVITI PRIJATELJSTVO?

U Osnovnoj školi „Porodice ef. Ramić“, u općini Vogošća, učiteljica Lejla Omeragić realizovala je filozofsko propitivanje na času Društva, kulture i religije, dana 16. marta, 2022. godine. Nakon diskusije o prijateljstvu, učenici/e su formirali filozofsko pitanje koje glasi: „Da li će samo izvinjenje popraviti prijateljstvo?“ Uslijedila je argumentovana rasprava.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-os-porodice-ef-ramic-da-li-ce-samo-izvinjenje-popraviti-prijateljstvo/>

3.4.1. P4C U TREĆOJ OSNOVNOJ ŠKOLI SARAJEVO – „DA LI UVIJEK TREBA IZBJEGAVATI NEKOGA KO JE DRUGAČIJI OD NAS?“

U Trećoj osnovnoj školi, u općini Ilidža, održano je filozofsko propitivanje na temu prijateljstvo uprkos različitostima. Ovu veoma važnu temu potaknula je učiteljica Irma Ahmić s učenicima/ama trećeg razreda na času Tjelesnog i zdravstvenog odgoja, dana 16. marta, 2022. godine.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-trecoj-osnovnoj-skoli-sarajevo-da-li-uvijek-treba-izbjegavati-nekoga-ko-je-drugaciji-od-nas/>

3.4.2. P4C U OŠ „STARI ILIJAŠ“ – „LASTAVICE“

Književna djela su stimulus za važne, životne pouke. Bilo da se radi o priči, pjesmi, prozi, nijedno čitanje nas ne ostavlja ravnodušnim. Zapičamo se šta ako bi se mi zadesili u sličnoj situaciji, kako bi reagovali u određenim okolnostima, šta je ispravno, a šta neispravno ponašanje.

U područnoj školi Misoča (OŠ „Stari Ilijaš“) učiteljica Vildana Polovina je realizovala filozofsko propitivanje na času Bosanskog jezika. Dana 18. marta, 2022. godine učenici/e su interpretirali književni tekst „Lastavice“, autorice Azre Mulalić. Ovaj stimulus je potaknuo učenike/ce da formiraju filozofsko pitanje: „Zašto je važna sreća?“

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-os-stari-ilijas-lastavice/>

3.4.3. P4C U OŠ „PODLUGOVI“ – „DIJELJENJE JE LAKO, TO ZNA SVAKO“

Da se u svim nastavnim predmetima, pa i u matematici, može primjenjivati metoda „Filozofija za djecu – P4C“ dokazala je učiteljica Muamera Masnopita. U Osnovnoj školi „Podlugovi“ u općini Ilijaš, dana 01. aprila, 2022. učenici/e su kroz književni tekst diskutovali o matematičkoj oblasti: dijeljenje.

Nerijetko se učenici/e kroz školovanje pitaju zašto je meni matematika bitna, da li će mi nekada trebati? Stoga je ključno, u najranijem uzrastu, djeci približiti matematičke pojmove i učiniti ih zanimljivim. Suhoparno, ex cathedra predavanje, demotiviše učenike/ce i ostavlja posljedice takve da učenici stvaraju odbojnost prema određenom predmetu.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-os-podlugovi-dijeljenje-je-lako-to-zna-svako/>

3.4.4. P4C U OŠ “ISAK SAMOKOVLJA” – “ZLATNA KANTICA”

Da i devetogodišnjaci znaju govoriti o ljubavi sasvim ozbiljno i veoma kreativno pokazuje Filozofsko propitivanje po metodi P4C koje je održala vrijedna učiteljica Ajka Karić u OŠ “Isak Samokovlija”, općina Centar na času B/H/S jezika i književnosti, 08. Aprila, 2022. Potaknuti pjesmom “Zlatna Kantica” Otona Župančića učenici su otkrivali tajne ljubavi.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-os-isak-samokovlija-zlatna-kantica/>

3.4.5. P4C U OŠ „STARI ILIJAŠ” – „DRAGA LAŽ”

Šta učiniti kada je neko u nevolji? Trebamo li „okrenuti glavu” od toga ili pružiti pomoć? Da li je laž draga ili je se trebamo kloniti? Sve su ovo pitanja o kojima se može diskutovati kroz priču bosanskohercegovačkog pisca, Šukrije Pandžo. Priča „Draga laž” bila je stimulus za učenike/ce područne škole „Malešići” u Ilijašu.

Jedna od učesnica edukacije SAPERE BH: Filozofija za djecu (P4C), učiteljica Samija Gurdić-Gradišić, primjenila je filozofsko propitivanje na času Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti, 08. aprila, 2022. godine.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-os-stari-ilijas-draga-laz/>

3.4.6. P4C U OŠ „ALIJA NAMETAK” – „Čup sa zlatom”

U periodu od februara – augusta, 2022. grupa učitelja i učiteljica Kantona Sarajevo učestvuje u edukaciji P4C – Filozofija za djecu. U okviru ovog programa učitelji/ce se osposobljavaju za poticanje i razvijanje kritičkog, kreativnog, empatičnog i kolaborativnog mišljenja. Jedan od učesnika je i učitelj OŠ Alija Nametak, Općina Centar, Mirza Ramić.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-os-alija-nametak-cup-sa-zlatom/>

3.4.7. P4C U JU „DRUGA GIMNAZIJA SARAJEVO” – DA LI JE MATEMATIKA IZUMLJENA ILI OTKRIVENA?

Interdisciplinarnim i transdisciplinarnim pristupom učenju i podučavanju, profesorica Elmana Cerić i profesor Amar Bašić sa učenicima III1 odjeljenja održali su radionicu iz oblasti filozofije matematike, 21. aprila, 2022. u sarajevskoj Drugoj gimnaziji.

Cilj ove radionice bio je putem metode filozofije za djecu (P4C) potaknuti razvoj metakognitivnih kompetencija učenika, kao i razvijanje kritičkog, kreativnog, kolaborativnog i brižnog mišljenja.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-ju-druga-gimnazija-sarajevo-da-li-je-matematika-izumljena-ili-otkrivena/>

3.4.8. P4C U SEDMOJ OSNOVNOJ ŠKOLI SARAJEVO – „ZAŠTO SU SVI LJUDI RAZLIČITI?“

Živimo u svijetu punom različitosti, pa nerijetko se oslanjamo na prve utiske. Utisak formiramo naspram fizičkog izgleda, ponašanja, geste, glasa itd. i onda ljude grupiramo u određene kategorije. Nažalost, nekada to budu i negativne kategorije čime se širi mreža diskriminacije i nasilja.

Povodom teme „Međusobno uvažavanje – autizam“, učiteljica Kanita Granov je kroz časove Likovne kulture i Moje okoline, sa učenicima/ama Sedme Osnovne škole u općini Ilidža, dana 01. aprila, 2022. godine, filozofski propitivala stavove o različitostima.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-sedmoj-osnovnoj-skoli-sarajevo-zasto-su-svi-ljudi-razliciti/>

3.4.9. P4C U SEDMOJ OSNOVNOJ ŠKOLI SARAJEVO – „MEĐUSOBNO UVAŽAVANJE – RAZLIČITOSTI“

Kanita Granov, učiteljica u Sedmoj osnovnoj školi u općini Ilidža, održala je drugo filozofsko propitivanje dana 10.05.2022. na odjeljenjskoj zajednici VIII-3 razreda. Kako izgleda kada učiteljica posjeti bivše učenike/ce donosimo u nastavku teksta.

Metoda „Filozofija za djecu – P4C“ primjenjiva je na svim nivoima obrazovanja i među učenicima/ama različitog uzrasta. Primarno, učiteljica Granov vodi učenike/ce III razreda, ali se javila želja za filozofskim propitivanjem među starijom grupom kako bi se napravila usporedba mlađih i starijih.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/p4c-u-sedmoj-osnovnoj-skoli-sarajevo-medusobno-uvazavanje-razlicitosti/>

4. ETOS INICIJATIVA

4.1. POTPISAN SPORAZUM O SARADNJI U OKVIRU ETOS INICIJATIVE SA SREDNJOM MEDICINSKOM ŠKOLOM SARAJEVO

Dana 15.02.2022 potpisan je sporazum o saradnji između TPO Fondacije u Sarajevu i Srednje medicinske škole Sarajevo. Sporazum su potpisale program direktorica TPO Fondacije v. prof. dr. Zilka Spahić Šiljak i direktorica Srednje medicinske škole Sarajevo profesorica Sadina Kešo. Ovaj dokument podrazumjeva stratešku saradnju Srednje medicinske škole Sarajevo i TPO Fondacije koji se predmetnim sporazumom obavezuju da će u okviru svojih stručnih i administrativnih kapaciteta sarađivati u pripremi i koordinaciji programskih aktivnosti iz oblasti učenja o etičkim vrijednostima, mirovnog obrazovanja i pedagoško-preventivnih programa iz oblasti vršnjačkog nasilja u školskoj i široj društvenoj zajednici.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/potpisan-sporazum-o-saradnji-u-okviru-etos-inicijative-sa-srednjom-medicinskom-skolom-sarajevo/>

4.2. PILOT PROJEKAT: „BORBA PROTIV ANTISEMITIZMA, ISLAMOFOBIE I KSENOFOBIE U JAVNOM OBRAZOVNOM SISTEMU”

Globaliziranje svijeta nosi i globalne izazove a među njima su i različite vrste ksenofobije koje podstiču animozitete, strahove i konflikte. Jevrejsko kulturno – prosvjetno i humanitarno društvo “La Benevolencija” i TPO Fondacijom iz Sarajeva, a uz podršku Vijeća Evrope implementirali su projekat “Borba protiv antisemitizma, islamofobije i ksenofobije u javnom obrazovnom sistemu” u tri srednje i tri osnovne škole na području opštine Stari Grad u period od 01.11.2021. do 25.02.2022. godine. Radionice su vodili: prof.dr. Zilka Spahić Šiljak, Dr. Muhamed Velagić, Dr. Eli Tauber, Vladimir Andrić i Igor Bencion Kožemjakin.

Održano je 15 radionica u pet škola: OŠ Saburina, OŠ Mula Mustafa Bašeskija, Katolički školski centar, Prva bošnjačka gimnazija i Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/pilot-projekat-borba-protiv-antisemitizma-islamofobije-i-ksenofobije-u-javnom-obrazovnom-sistemu/>

4.3. ETOS INICIJATIVA: SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA SARAJEVO (BJELAVE)

Srednja medicinska škola Sarajevo, u naselju Bjelave, ugostila je novinarku, gđu. Dženitu Zirdum, koja je održala predavanje za maturante/ice dana 27.05.2022. godine. Dženita Zirdum kao dugogodišnja novinarka podijelila je sa učenicima bogato iskustvo rada na televiziji, vježbe glasa kao i načine preveniranja treme pred bilo koju vrstu javnog izlaganja.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-srednja-medicinska-skola-sarajevo-bjelave/>

4.4. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U TREĆOJ GIMNAZIJI SARAJEVO – IZLOŽBA PROGLEDJ KROZ PRIZMU UMJETNOSTI

Dana 28.11.2022. održana je izložba pod nazivom *PROGLEDJ kroz prizmu umjetnosti*. Aktivnost su realizovale prof. Enisa Klačar i prof. Đuldina Kurtović iz Treće gimnazije u Sarajevu. U aktivnosti je učestvovalo ukupno 15 učenika/ca. Posjetioци izložbe su bili učenici Treće gimnazije, kao i uposlenici škole. Izložbu možete posjetiti od 28.11.2022. do 10.12.2022. svakim radnim danom.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-trecoj-gimnaziji-sarajevo-izlozba-progledaj-kroz-prizmu-umjetnosti/>

4.5. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA– PANEL DISKUSIJA “ŽRTVE RODNO ZASNOVANOG NASILJA NE SMIJU BITI STIGMATIZIRANE”

Dana 28.11.2022. godine održana je panel diskusija pod nazivom “Žrtve rodno zasnovanog nasilja ne smiju biti stigmatizirane”. Aktivnost je realizovala Emilija Pavićević, nastavnica JU Katolički školski centar Sv. Josip Sarajevo. Panelisti/ce su bili pet učenika/ca iz četiri sarajevske srednje škole.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-srednjoj-medicinskoj-skoli-sarajevo-i-katoliskom-skolskom-centru-sarajevo-panel-diskusija-zrtve-rodno-zasnovanog-nasilja-ne-smiju-biti-stigma/>

4.6. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U PRVOJ BOŠNJAČKOJ GIMNAZIJI SARAJEVO – ISTRAŽIVANJE O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI U GRADU SARAJEVU

Pod koordinacijom profesorice Prve bošnjačke gimnazije u Sarajevu, Remzije Hurić Bećirović, grupa učenika/ca sprovodi istraživanje o rodnoj ravnopravnosti u gradu Sarajevu. Prvi dio istraživanja činilo je online i anketiranje licem u lice, a drugi dio istraživanja činit će intervjuisanje radnika/ca medijskih luća, zaposlenika/ca na fakultetima i u ministarstvima Dana 25. novembar, članovi projekta su putem Meet platforme održali sastanak po pitanju budućeg toka aktivnosti.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-prvoj-bosnjackoj-gimnaziji-sarajevo-istrazivanje-o-rodnoj-ravnopravnosti-u-gradu-sarajevu/>

4.7. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U TREĆOJ GIMNAZIJI SARAJEVO – VIDEO O RODNO ZASNOVANOM NASILJU

Dana 05.12.2022. učenici/ce Treće gimnazije su snimili kratki video o rodno zasnovanom nasilju. Učenici/ce su kroz video poručili da se ne trpi nasilje i da je potrebno prijaviti svaki oblik nasilja. Kroz video su željeli podići svijest građana i građanki o značaju borbe protiv rodno zasnovanog nasilja. Njihova poruka glasi: Nasilje se ne trpi, protiv njega se bori! Aktivnost su realizovale prof. Enisa Klačar i prof. Đuldina Kurtović iz Treće gimnazije u Sarajevu.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-trecoj-gimnaziji-sarajevo-video-o-rodno-zasnovanom-nasilju/>

4.8. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ ŠKOLI ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO – RADIONICA „OHRABRIMO SE-PROGOVORIMO“

Dana 05. Decembra, 2022. sa početkom u 11:30 realizovana je prva radionica u okviru projekta „OHRABRIMO SE-PROGOVORIMO“ u okviru Etos inicijative. Učenice i učenici IV razreda Srednje škole za tekstil, kožu i dizajn sa prof. Amelom Stambol u toku radionice aplicirali su poruke na majice u cilju ohrabrenja žena da progovore i bore se protiv rodno zasnovanog nasilja. Na radionici je učestvovalo 15 učenika/ca IV-1 razreda.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-srednjoj-skoli-za-tekstil-kozu-i-dizajn-sarajevo-radionica-ohrabrimo-se-progovorimo/>

4.9. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U FRANJEVAČKOJ KLASIČNOJ GIMNAZIJI VISOKO

U periodu od 01.-02.12.2022. održana je dvodnevna radionica pod nazivom *Progledaj*. Aktivnost je realizovala Dragana Koprivica nastavnica *Franjevačke klasične škole u Visokom*. U aktivnosti je učestvovalo ukupno 20 učenika/ca.

Cilj prve aktivnosti, P4C filozofskog propitivanja na osnovu stimulusa o rodnoj neravnopravnosti, bio je podići svijest mladih o rodno zasnovanom nasilju kroz dijaloško propitivanje, navođenjem primjera i kritičkim osvrtom na rodno zasnovano nasilje, osloboditi mlade da javno pričaju o rodno zasnovanom nasilju, da zajedno kritički propituju društvo u kojem žive i eventualno predlože rješenja u borbi protiv rodno zasnovanog nasilja, da se oslobode predrasuda.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-franjevackoj-klasicnoj-gimnaziji-visoko/>

4.10. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U KATOLIČKOM ŠKOLSKOM CENTRU SV. JOSIP SARAJEVO – IMAGE TEATAR KROZ TEATAR POTLAČENIH

Dana 30. Decembra, 2022. godine u okviru Etos inicijative održana je radionica pod nazivom *Image teatar kroz teatar potlačenih*. Aktivnost je organizirala Emiliya Pavićević, koordinatorica u ime *Katoličkog školskog centra Sv. Josip Sarajevo* u auditoriju KŠC Centra. U aktivnosti je sudjelovalo 25 učenika/ca te dvije nastavnice.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-katolic-kom-skolskom-centru-sv-josip-sarajevo-image-teatar-kroz-teatar-potlacenih/>

4.11. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ MEDICINSKOJ ŠKOLI TUZLA – IZLOŽBA LIKOVNIH RADOVA

Dana 06.12.2022. godine učenici/e likovne sekcije JU Srednje medicinske škole u Tuzli otvorili su izložbu učeničkih likovnih radova u okviru kampanje “16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama”. Učenici/e su naslikali ukupno 15 radova koji su izloženi u holu škole. Pedagog škole, gđin. Mirza Jahić, je prilikom otvaranja izložbe upoznao posjetitelje/ice sa samom kampanjom, ETOS inicijativom i naglasio značaj borbe protiv rodno zasnovanog nasilja.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-srednjoj-medicinskoj-skoli-tuzla-izlozba-likovnih-radova/>

4.12. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ GRAĐEVINSKOJ ŠKOLI MOSTAR

Dana 06.12.2022. godine održana je izložba pod nazivom „ProgledajMo“. Aktivnost su realizovale profesore JU Srednje građevinske škole Mostar, Azra Imamović i Almina Bajramović, uz podršku direktorice Škole Sanele Mesihović. U aktivnosti je, kroz pripremu i realizaciju, učestvovalo ukupno 10 učenika/ca, a istu je posjetio veći broj prolaznika/ca i učenika/ca Škole.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-usred-njoj-gradevinskoj-skoli-mostar/>

4.13. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA – SREDNJA ŠKOLA ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO- IZLOŽBA LIKOVNIH RADOVA

Dana 09.12.2022. sa početkom u 11:30 u holu škole održan je program u okviru Etos projekta „OHRABRIMO SE – PROGOVORIMO“ program koji je činilo: otvaranje izložbe likovnih radova na temu „PROGOVORIMO“, performans učenica koje su na engleskom i maternjem jeziku poslale poruke osude rodno zasnovanog nasilja i ohrabrenja svih da progledaju i progovore o nasilju. Također promovisana je aplikacija poruka na majicama o rodono zasnovanom nasilju.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-srednja-skola-za-tekstil-kozu-i-dizajn-sarajevo-izlozba-likovnih-radova/>

4.14. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ ŠKOLI ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO – RADIONICA „OHRABRIMO SE – PROGOTORIMO“

Dana 08.12.2022. sa početkom 13:15 u kabinetu broj 9 Srednje škole za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo realizovana je druga radionica u okviru projekta Etos inicijative. Radionicu je realizovala Samra Šljivo, psihologinja, a tema radionice bila je: „OHRABRIMO SE – PROGOTORIMO“, a cilj radionice je educirati učenike/ce da prepoznaju vrste rodno zasnovanog nasilja: fizičko, verbalno, psihološko, seksualno i ekonomsko nasilje. Ohrabrivati učenike/ce da u podržavajućoj okolini međusobno razmjenjuju vlastita iskustva i budu podrška jedni drugima kao i da osude rodno zasnovano nasilje.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-srednjoj-skoli-za-tekstil-kozu-i-dizajn-sarajevo-radionica-ohrabrimo-se-progovorimo-2/>

4.15. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA – AKTIVNOSTI U DRUGOJ GIMNAZIJI SARAJEVO

Učenici i učenice Druge gimnazije Sarajevo i ove godine obilježili su kampanju „16 dana aktivizma za rodnu ravnopravnost“. Slogan ovogodišnjeg obilježavanja kampanje glasi „No shhh anymore“ te su rezultati istraživanja i originalni učenički radovi predstavljeni na završnom događaju u petak, 9. decembra u Kući znanja Druge gimnazije.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-aktivnosti-u-drugoj-gimnaziji-sarajevo/>

4.16. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ ŠKOLI METALSKIH ZANIMANJA SARAJEVO

U Srednjoj školi metalnih zanimanja Sarajevo održane su tri aktivnosti povodom kampanje „16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja“. Cjelokupnim procesom je koordinirao profesor SŠMZ, Mirsad Cvrk, a kampanji su se pridružili i ostali članovi nastavnog osoblja: profesorica Maida Mehić i profesor Kenan Seferović.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-srednjoj-skoli-metalnih-zanimanja-sarajevo/>

4.17. ETOS INICIJATIVA: KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U SREDNJOJ MEDICINSKOJ ŠKOLI TUZLA

Dana 10.12.2022. godine u okviru saradnje sa TPO fondacijom iz Sarajeva kroz programu ETOS inicijative, video sekcija JU Srednje medicinske škole Tuzla snimila je kratki edukativni film pod nazivom Znakovi. Radnju filma sačinjava pet priča koje govore o znakovima koji ukazuju na postojanje fizičkog, psihološkog, digitalnog, rodno-zasnovanog nasilja i zanemarivanja djece. Film je prezentiran u dva termina za oko 120 učenika/ca.

Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/etos-inicijativa-kampanja-16-dana-aktivizma-u-srednjoj-medicinskoj-skoli-tuzla/>

4.18. PANEL DISKUSIJA „JEDNAKOST U PRAVIMA“ U JEVREJSKOJ OPĆINI SARAJEVO

Povodom Međunarodnog dana ljudskih prava u Jevrejskoj općini Sarajevo održana je panel diskusija pod nazivom „Jednakost u pravima“. Organizatorice panela su nastavnica JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, Alma Ahmethodžić, i nastavnica JU Treća gimnazija Sarajevo, Lejla Karahodžić, a podržale su ih i JU Poslovna i trgovačko-komercijalna škola Sarajevo, JU Srednja medicinska škola Sarajevo, JU Gimnazija Obala Sarajevo. Aktivnost je održana u sklopu svjetske kampanje „16 dana aktivizma“.

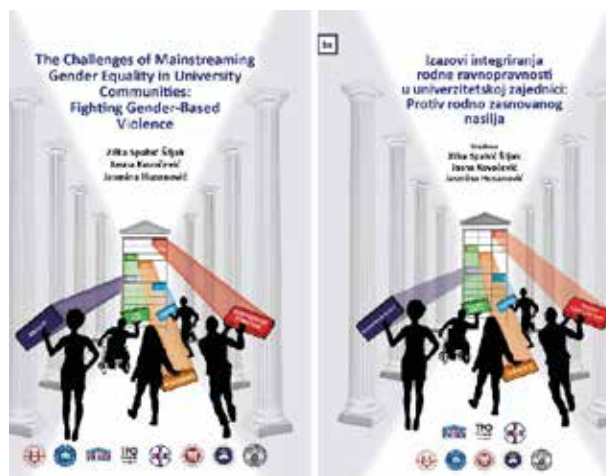
Više informacija dostupno na: <https://thinkerica.ba/panel-diskusija-jednakost-u-pravima-u-jevrejskoj-opcni-sarajevo/>

PUBLIKACIJE

„IZAZOVI INTEGRIRANJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI U UNIVERZITETSKOJ ZAJEDNICI: PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA“

Ova publikacija nastala je kao rezultat obimnih istraživačkih poduhvata u sklopu petogodišnjeg projekta UNiversity and Gender Mainstreaming (UNIGEM) koji je 2021. godine pokrenula TPO Fondacija iz Sarajeva s ciljem umrežavanja univerziteta iz regije, razmjene ekspertize, orodnjavanja visokog obrazovanja uspostavom mehanizama za rodnu ravnopravnost (vijeća ili centara), usvajanja gender akcionih planova (GAP), obogaćivanja nastavnih planova i programa u oblasti rodne ravnopravnosti te senzibiliziranja nastavnog kadra i studenata/ica kroz različite vidove tematskih edukacija i treninga. Sve su to razlozi zašto je uspostavljeno partnerstvo sa 18 univerziteta (a od ove godine 19) iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Crne Gore, što je veliki iskorak i za visoko obrazovanje i za regionalnu saradnju jer se kroz umrežavanje, razmjenu ekspertize i iskustava orodnjava visoko obrazovanje kroz brojne primjere i modele dobre prakse.

Publikacija je dostupna u četiri jezičke varijante:

<http://www.tpo.ba/b/dokument/Izazovi%20integriranja%20rodne%20ravnopravnosti%20-%20bosanska%20verzija.pdf>

http://www.tpo.ba/b/dokument/web_izazovi_CG.pdf

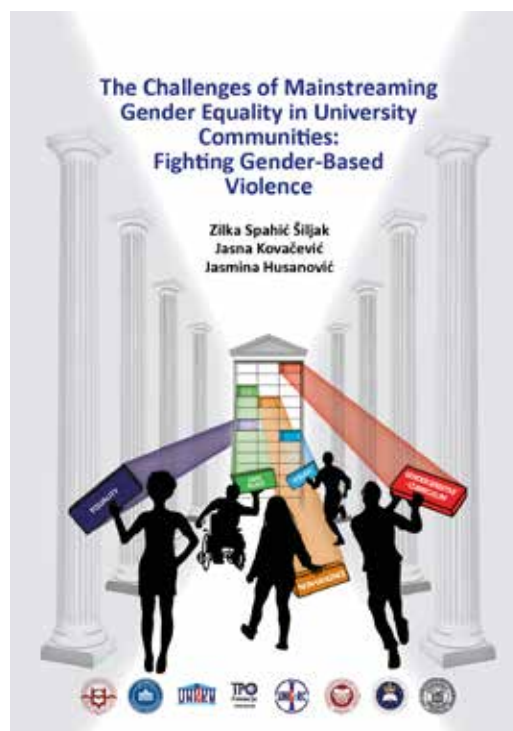
http://www.tpo.ba/b/dokument/web_izazovi_HR.pdf

http://www.tpo.ba/b/dokument/web%20knjiga%20SR_Izazovi%20integriranja%20rodne%20ravnopravnosti%20TPO%202022.pdf

BROŠURA: „IZAZOVI INTEGRIRANJA RODNE RAVNOPRAVNOSTI U UNIVERZITETSKOJ ZAJEDNICI: PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA - KLJUČNI REZULTATI ISTRAŽIVANJA“

Na samom početku projekta UNIGEM, TPO Fondacija provela je opsežno kvantitativno i kvalitativno istraživanje kroz anketu i dubinske intervju na 18 sveučilišta s ciljem istraživanja rodne (ne)ravnopravnosti i rodno zasnovanog nasilja u ovim institucijama. Brošura sadrži sažetak ključnih nalaza ovog istraživanja.

Brošura je dostupna na engleskom jeziku: [http://www.tpo.ba/b/dokument/\(TPO%20web\)%20The%20Challenges%20of%20Mainstreaming%20Gender%20Equality%20in%20University%20Communities%202022.pdf](http://www.tpo.ba/b/dokument/(TPO%20web)%20The%20Challenges%20of%20Mainstreaming%20Gender%20Equality%20in%20University%20Communities%202022.pdf)

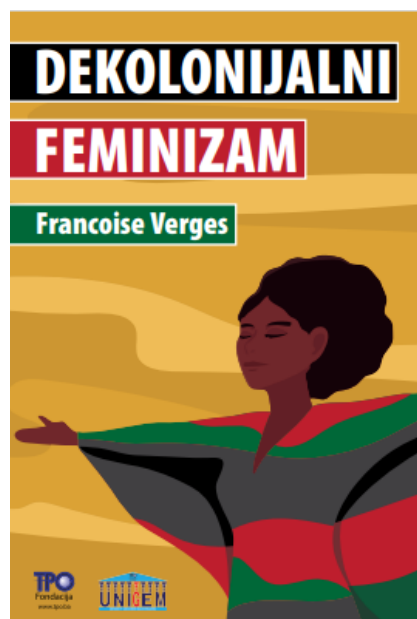

„RODNO ZASNOVANO NASILJE U UNIVERZITETSKIM ZAJEDNICAMA. POLITIKA, PREVENCIJA I OBRAZOVNE INTERVENCIJE U BRITANJI“

Ovaj zbornik daje doprinos razgovoru o tome kako izbjeći pogrešne korake koji ometaju napore na suzbijanju rodno zasnovanog nasilja i osmisliti produktivne, djelotvorne pristupe kako bi se univerziteti pozvali na odgovornost, unaprijedila institucionalna prevencija i odgovori na rodno zasnovano nasilje i transformirale univerzitetske kulture, kako se studentice i studenti ne bi plašili viktimizacije, niti se morali nositi s njenim posljedicama. Ovo je veliki zadatak; univerziteti ne funkcioniraju u vakuumu, imuni na šire društvene i ekonomske sile. Rodno zasnovano nasilje je normaliziran, svakodnevni aspekt šireg društva kojem univerziteti pripadaju, a, kako tvrdi Sundaram u svom poglavlju, naponi na transformiranju stavova o rodno zasnovanom nasilju trebaju početi prije univerziteta, dok su mladi još u školi. Zakašnjenje posvećivanje pažnje ovoj temi u UK znači da su generacije studentica i studenata ostale nezaštićene od rodno zasnovanog nasilja i nisu dobile podršku kada ga dožive. Međutim, ovaj kasni početak znači da možemo učiti od zemalja u kojima su ustanove, aktivisti/ce i naučnice/i stvorili bogatstvo znanja o tome kako se ovaj problem manifestuje i kako ga najbolje riješiti i da to možemo iskoristiti kao odskočnu dasku u budućim istraživanjima i praksi.

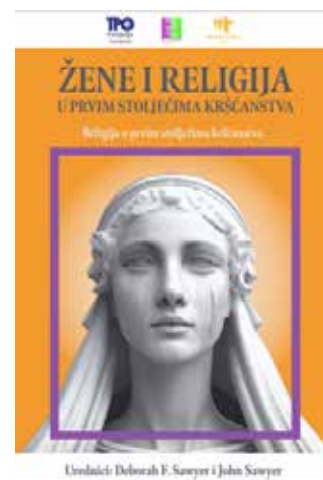
„DEKOLONIJALNI FEMINIZAM“

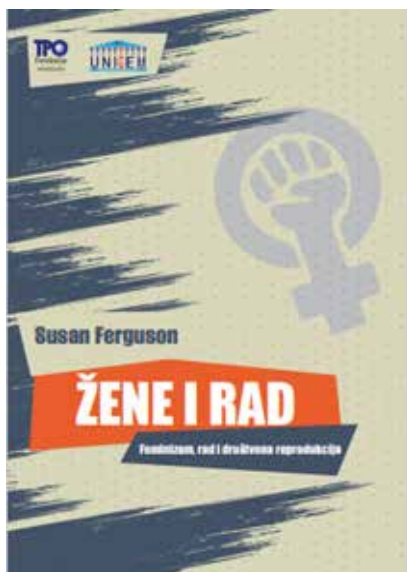
Dekolonijalni feminizam iz pera Françoise Vergès rijedak je primjer koji teoriju s nevjerovatnom lakoćom isprepliće s aktivizmom. Istovremeno jasan i dubok, ovaj tekst otvara nova polja za razmišljanje i djelovanje u skladu s dekolonijalnim i feminističkim načelima, ocrtavajući novi konceptualni teritorij i njegove direktne implikacije na aktivizam. Perspektiva koju nudi Vergès ne ponavlja samo ideju da se teorija i praksa moraju nekako spojiti, već također, pokazuje kako se naše teorije kapitalizma, kolonizacije i heteropatrijarhata mijenjaju razumijevanjem stvarnih pokušaja otpora i kako naš aktivistički rad može i treba biti oblikovan dekolonijalnim feminističkim shvatanjima u ovoj „konstantnoj borbi“ „svakodnevnog djelovanja“ revolucije.

„ŽENE I RELIGIJA U PRVIM STOLJEĆIMA KRŠĆANSTVA“

Ova studija je okupila mnoštvo oprečnih slika žena i njihovog iskustva u kontekstu antičke religije. Pokazuje kako te slike odolijevaju kategorizaciji i generalizaciji i kako su čak i postojeća ograničenja osporena suprotnom praksom ili vjerovanjem. Opisan je period kasne Republike i ranog Carstva kao period „pred-tradicionalizacije“ u nastojanju i da se izrazi priroda njegove pluralnosti i da se izgradi most između tog antičkog konteksta i našeg vremena, koje bi se pak moglo opisati pojmom „post-tradicionalizacije“. Između ta dva konteksta leži kršćanstvo, tradicija koja je gotovo dva milenija dominirala zapadnom civilizacijom i njenim isturenim položajima u kolonijama.

„ŽENE I RAD: FEMINIZAM, RAD I DRUŠTVENA REPRODUKCIJA“

Kapitalistički društveni odnosi organiziraju rad na takav način da on teži da dominira životom – odvajajući kapitalistički „produktivni“ od društvenog reproduktivnog rada i apstrahirajući od konkretnih napora „produktivnih“ radnika radi stvaranja kapitalističke vrijednosti i profita. Posmatrajući dualnost rada – njegove konkretne i apstraktne oblike – feminizam socijalne reprodukcije naglašava kontradikcije između stvaranja vrijednosti i stvaranja života, skrećući pažnju na činjenicu da, iako je rad uvijek podvrgnut kapitalističkim disciplinama, on ih, također, uvijek i nadilazi. Ova knjiga se fokusira na svakodnevni rad učitelja/ica, bolničkih radnika/ca, aktivisti/ca u zajednici. Koji kada djeluju kolektivno, sa sviješću o izgradnji solidarnosti među potlačenim grupama čiji je cilj oduzeti život kapitalu, imaju snažan potencijal da osujete sistem koji neprestano umanjuje i degradira same živote o kojima ovisi. Drugim riječima: imaju potencijal da organiziraju rad za život, a ne za kapital.

„FEMINIZAM I RELIGIJA U 21. STOLJEĆU TEHNOLOGIJA, DIJALOG I ŠIRENJE GRANICA“

Ovaj zbornik pod nazivom Feminizam i religija u 21. stoljeću: tehnologija, dijalog i širenje granica predstavlja pionirsko izdanje. Razne autorice pišu o transformacijskim efektima komunikacijskih tehnologija, internetu, blogovima i društvenim medijima, poput Twittera i Facebooka, u zajednicama žena i muškaraca koji se bave religijom i feminizmom. Žene su izuzetno uključene u digitalni svijet jer dominiraju blogovima, a predstavljaju većinu ukupnih korisnika društvenih medija. Ti mediji razbijaju granice, komuniciraju globalno i preko brojnih podjela, a ženama dozvoljavaju da se bave različitim pitanjima polazeći od vlastitog iskustva. Messina-Dysert, suurednica zbornika govori o kompatibilnosti digitalnog svijeta sa feminizmom. Digitalni mediji, koji se generalno odvijaju na engleskom jeziku i odvijaju se na individualnim kompjuterima u kući, biblioteci, školi, čak i u kafićima i parkovima, mnogo su pristupačniji ženama.

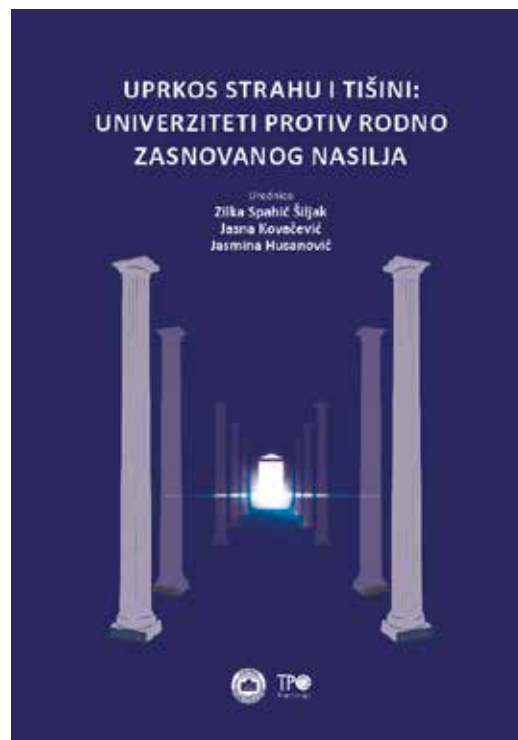
„ETIKA BRIGE U DOBA PREKARNOSTI“

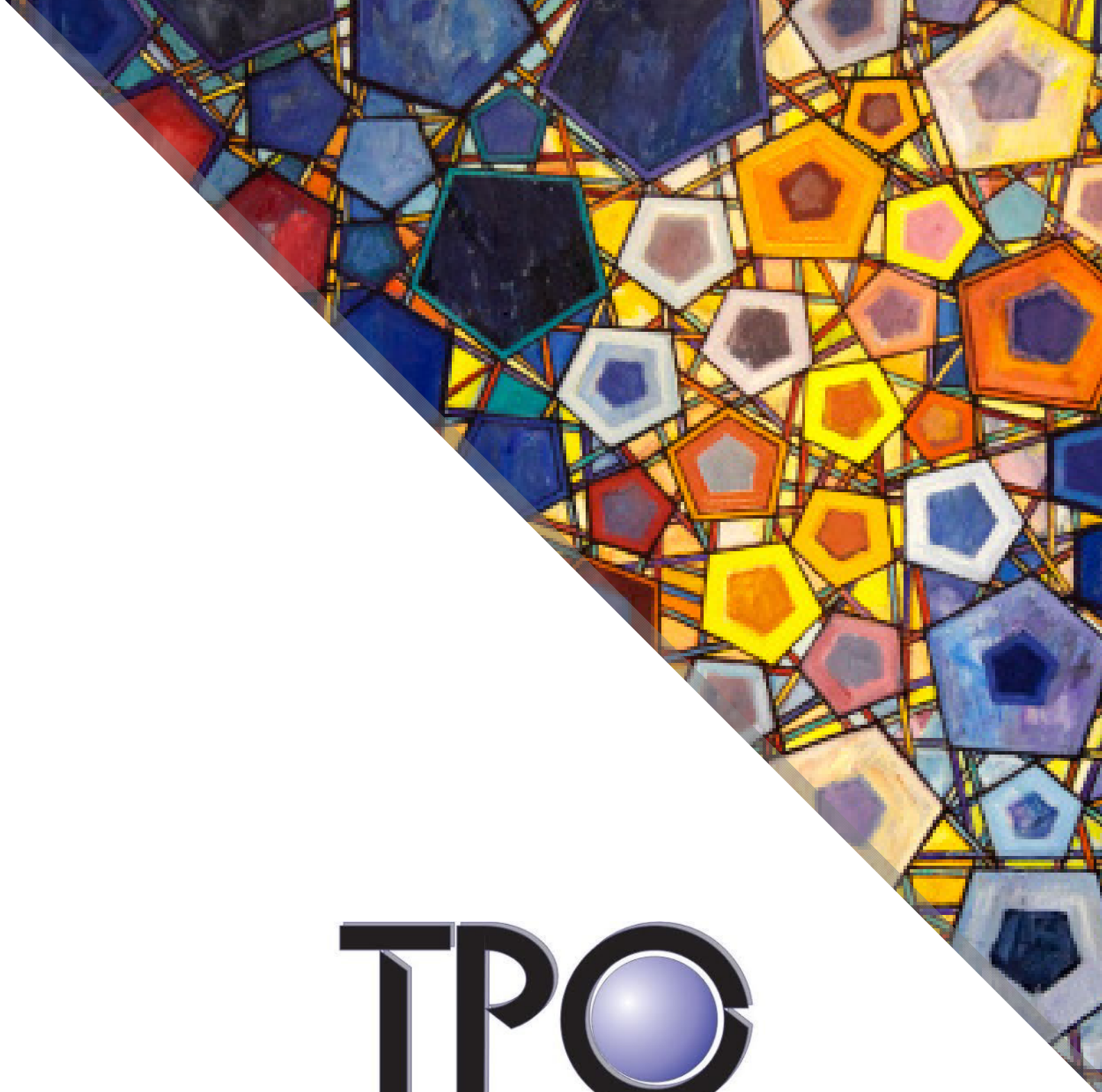
Knjiga „Etika brige u dobu prekarnosti“ okuplja međunarodnu grupu interdisciplinarnih naučnika koji istražuju pitanje teorije brige kao odgovor na tržišno vođen kapitalizam. Nudi ton pune nade u rastućoj valorizaciji brige, pokazujući potrebu za inovativnim pristupom nesigurnosti unutar ukorijenjenih sistema ugnjetavanja i promjenom prioriteta oko osnovnih potreba čovječanstva.

ZBORNİK: „UPRKOS STRAHU I TIŠINI: UNIVERZITETI PROTIV RODNO ZASNOVANOG NASILJA“

Jedna od aktivnosti u okviru UNIGEM projekta bila je i Međunarodna konferencija pod nazivom „Uprkos strahu i tišini: univerziteti protiv rodno zasnovanog nasilja“, koja je održana 6. i 7. maja 2022. godine na Univerzitetu u Sarajevu. Na Konferenciji su se stoga okupile znanstvenice i znanstvenici sa Balkana kako bi predstavili rezultate svojih teorijskih promišljanja i empirijskih istraživanja o pitanjima rodno zasnovanog nasilja na univerzitetima i kako bi zajedno djelovali uprkos šutnji i ignoriranju. Na ovaj način otvoren je još jedan kanal regionalne saradnje između akademskih institucija koje djeluju u sličnom kulturološkom ozračju i suočavaju se sa sličnim problemima rodno zasnovanog nasilja. Radovi izloženi na Konferenciji sakupljeni su u ovom zborniku i strukturirani su u osam tematskih cjelina, uz plenarna predavanja specijalnih gošći iz Velike Britanije i Hrvatske.

Zbornik je dostupan na: http://www.tpo.ba/b/dokument/Zbornik%20Uprkos%20strahu%20i%20tisini%20web%20ver_.pdf

TPO

TRANSKULTURNA PSIHOSOCIJALNA
OBRAZOVNA FONDACIJA - TPO